

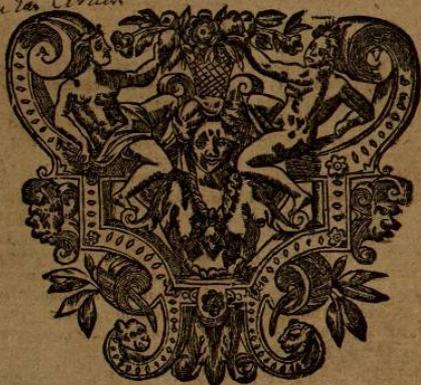
penitere seu contradicere non poterit: ex quo enim, inquit Roman. (& nunc pro nobis) elegit viam ordinariam, videtur renunciaſſe ſummarie, tanquam electione vnus ex contrariis.

Non ꝑ obſtat reſponſio data ad reg. l. quod in heredem, §. eligere, ff. de tribus. nempe vt procedat in pluribus actionibus ad idem competentibus, vt tunc electione vnus tollatur alia: ſecus in via ordinaria & exſequutia ſemel competentibus: nam ea differentia nullibi iure probatur, quinimo contrarium, vt vidimus in præcedentibus, Præterea d. l. 4. §. ſi ex conuentione, loquitur, præterquam ſi nouatio interceſſerit: hæc autem interceſſit intendendo iudicio prius viam ordinariam relicta exſequutia: ex hoc enim videtur actor huic renunciaſſe. In lege autem miles. §. qui iudicati, ff. de re iudic. nec in dict. l. ſeruius, ff. de ſeruis, vbi præd. nihil quod nobis obſtat, probatur.

Non etiam obſtat, quod poſſit quis ſuſpendere petitorium prius intentatum & venire ad poſſeſſorium, vt in Clement. vnic. de cauſ. poſſeſſ. & præp. quoniam ꝑ in hoc, omiſſis aliorum opinionibus, mihi illa diſtinctio placet, quam aſſignat Conarr. lib. 1. variar. reſol. cap. 16. n. 13. verſe ego vero, & c. nempe etiam poſt litiſ contellationem reum poſſe petitorium ab actore deductum ſuſpendere, proponendo poſſeſſorium recuperandæ, ratione ſpoliationis lite contellata contingenti: ſecus ſi ſpoliatio, cuius ratione poſſeſſorium deducitur, ante litem contellatam contigerit: quam diſtinctionem ſequitur & approbat Menoch. de recuperan. poſſeſſ. remed. 15. n. 382.

Finis Quæſtionum Libri tertij, Noſtræ Collectionis Regiæ.

Las quæſtiones de y si guantes, que en los Sumarios de compoſicion año quæ.
eran aqui Colo cada y en otras como en libro separado, que es el libro
5º del 2º tomo de las Ciuiles.

INDEX

INDEX
COPIOSISSIMVS EORVM OMNIVM,
Quæ in Libro tertio Quæſtionum Præcticarum continentur,
Ordine Alphabetico compoſitus.

Prior numerus Quæſtionem, Poſterior numerum designat.

A

ACCIDENTIA non poſſunt mutare ſubſtantiam. 16. num. 91
Accidens non ſubſiſtit, niſi ſubſtantia prius præxiſtat ac declaretur. ibid. 92
Actor quod aſſeuerat probare teneret. 19. 3
Actus confirmatus à ſuperiore, qui non poterat fieri ab ipſo ſupplicante circa auctoritatem confirmantis, & ſic erat nullus, denominatur ab illo confirmante, & ſic confirmans datus. 17. 121
Actus condendæ legis non tribuitur Conſultori, nec Compilatori, nec Senatui leges confirmandas offerenti, ſed ipſi Principi, qui conſultitur & conſtat. 17. 123
Actus poſitiuos petere, vbi non inueniuntur, valde iniquum eſſet. 17. 209
Actus ex quibus nobilitas incipit, quærere, vbi de talibus nū exiſtat memoria eſſet impoſſibile.
Accidentia & qualitates rei prædicatæ, plene probant eius ſubſtantiam. 17. 237
Accidentia & qualitates magnam partem conferunt ad cognoscendum quicquid eſt. 17. 266
Actio perſonalis & exſequutoria ſuper ea lata, 20. annis durat. 18. 7
Actiones plures vbi competunt ad idem, vna electa, non poteſt quis ad alteram redire. 39. 2. ſed vide n. 25
Adrian X I I. Emperador de Roma, ſeñor de Eſpaña ſolto a las ciudades todos los pechos de que ſe agranjanan, y quemio las cartas ante todo el pueblo: y franqueo muchos hombres, que nunca pechaſſen. 13. 16. Lo miſmo ſe cuenta que hizieron los hijos de Antonino Pio, deſpues que fueron Emperadores todos inntos, muerto ſu padre. ibid. 17
Adiectio ſola & qualitas addens, quod Græci vocant vſiam, nihil præſtat in ipſa nobilitatis eſſentia, niſi de ſubſtantia & eſſentia nobilitatis in proprietate conſtat. 16. 93
Ad tollendam conſequentiam ſufficit dare vnam inſtantiam. ibid. 95
Accuſator non probans ſuam accuſationem præſumitur accuſari. 21. 6. Hoc tamen ceſſat in eo, qui accuſat neceſſitate officij, & in aliis caſibus hic expreſſis. 7
Accuſator habens pro ſe aliqua euidentia indicia, puta famam vel auditum à fide dignis vel quid ſimile, excuſabitur, etiam ſi defecerit in probatione, nec poterit de falſo puniri. 21. 10
Affectus quando puniatur, licet non ſequatur effectus, remiſſiue. 7. 43
Agens ex ſtatuto debet probare, ſe omnes qualitates ſtatuti ad vnguem obſeruafſe. 30. 17

Alcaldes de hiyoſdalgo nondum erant tempore Gothorum. 13. 44

Algo, en lengua Castellana quiere tanto dezir, como bien: y el mas preciado en Eſpaña, es tener vaſſallos ſalariegos: y por eſſo dexian hiyoſdalgo de ſolar al que los tenia. ibid. 73. & 78. ſed contra. 81
Algo, palabra, no ſolo eſtan las Croniſtas de Eſpaña, por vaſſallos ſalariegos, ſino tambien por vna hacienda mueble, como aqui ſe refiere. ibid. 109. cum ſeq.

Aliud eſt acquirere, aliud conferuare. 14. 49
Aliud eſt poſſeſſio, vel quaſi aliud ipſe titulus. ibid. n. 64

Aliud eſt eſſe quem liberum & expeditum, aliud liberandum & expediendum. 17. 176

Acurdos de Valladolid, y Granada, conſultados año de. 45. y 50. ſobre como aya de pronar el PRCAYNA la hidalgua, ſu veſneſta; 17. 7. irata ſe largo dellos. ibid. 226. cum ſeqq. y como ſe entendiendan, alii. ibid. 223

Allegatio partis quando eſt vnica & fundata ſola vna ratione, illamque lex aut Princeps non impugnat, tunc illa videtur approbata, & poteſt allegari ſicut ipſa lex. 17. 120

Allegatio tituli non eſt neceſſaria probata immemoriali poſſeſſione. 17. 142

Alaye & Guipuzcoa ſunt integri pagi, vbi omnes ac ſinguli naturales ſunt nobiles. 17. 181

Ampliatio regulæ generalis vel ſpecificatio alicuius caſus illius non debet eſſe maioris potentie, quam eadem regula. 20. 7

Animus occidendi qualiter probetur aut præſumatur. 7. 58

Animata cum agunt operationes naturales debitas propriæ ſpeciei, intendunt propriæ virtuti, per quam habent perfectionem, & tunc nobis conſtat, quod habent formam. 17. 268

Annus delinquentibus conceſſus ad ſe præſentandum, non currit iuſte impeditis. 34. 21

Antes que los Gados viniſſen Eſpaña, no ſe lee que nobles de Eſpaña ſellamaſſen hiyoſdalgo. 13. 22

Antiguedad de nueſtra Fe en la region de Cantabria, y Nauarra es grandiffima: y como ſan Saturnino, a quien llaman en Nauarra S. Cernin, fue embiado por S. Pedro deſde Roma a Eſpaña a predicar el ſanto Euangelio, y le predicó en la Cantabria y en las tierras de Nauarra: y en ſola la ciudad de Pamplona conuirtio quatro mil hombres a la Fe de Chriſto. 17. 19

Appellatione ſententiæ intelligitur ſinitia. 38. 20

A primordio tituli poſterior formatur euentus, & non ratio obtinendæ nobilitatis, ſed & illius quoque oritur. 14. 42

T Appro

Approbatio relatiua debet intelligi secundum re-
latum, quod censetur esse in referente cum om-
nibus suis qualitatibus. 17. 46
Aptitudo & potentia, dummodo actus contrarius
non interueniat, sufficit ad retinendum ius. 14. 45
Argumentum in materia seruitutis ualeat ab eo,
quod inuenitur apud alios conuicinos. 37. 182
Argumentum à simili data dissimilitudine perit.
17. 308
Arma portare de aliqua domo & casata, prohiberi
possunt à superiori, nisi qui sunt de ea. 16. 43
Las armas, nombres, y sobre nombres, solo sirven de co-
nocerse, y diferenciar se los uno, hombres, y linages
de los otros. 16. 105
Las armas e insignias de cada uno no alteran, ni puen-
den trocar o cambiar su essencia. ibid. 107
Arma & insignia, que uelit uisusquisque potest
propria auctoritate fumere, pingere aut porta-
re, dum tamen in suis faciat hoc rebus. ibid. 109
Auedanni c. 6. pratorum, lib. 1. n. 3. vers. & si-
cut nec per iudices deputatos, locus intelle-
ctus. 25. 13
Assassinus ab omnibus diffidatus, ipso facto incur-
rit pœnam excommunicationis & depositio-
nis ab officio & beneficio. 7. 1
Assassini qui sint, & quando committatur crimen
assassinij. 7. 2. & 4. & 5
Assassinus ut quis dicatur, requiritur quod ab eo
oculus sit Christianus. 7. 8
Assassini hodie fructum scinduntur atque dila-
cerantur. 7. 13
Assassinus dicitur committere crimen proditorie
cum alio. 7. 14
Assassinus tam mandans, quam mandatarius se-
quuto homicidio, qua pœna puniuntur. 7. 15
Assassini mandantes & mandatarij puniuntur pœ-
na I. Regiæ, & 1. de homicid. lib. 6. 7. 18
Assassini non solum dicuntur, quando eis aliquid
datur vel soluitur pro homicidio committendo,
sed etiam cum promittitur. 7. 20
Assassinus non consummatus delicto, an puniatur
pœna ordinaria uel extraordinaria? Quatuor
causæ distinguuntur. 7. 34. cum seq.
Assassini, an gaudeant immunitate Ecclesiæ,
necne? 7. 50. cum seqq.
Assassini, an gaudent immunitate Ecclesiæ,
quando delictum non fuit consummatum,
sed attentatum. 7. 54. cum seqq.
Assassinus percussens aliquem animo non occi-
dendi, morte non sequuta, an gaudeat immu-
nitate Ecclesiastica. 7. 59
Assassinus dicitur, qui sciungit animam à corpore
alterius iustis, qui nimis captus hominem
occidit: non uero qui vulnerant. 7. 60
Assassinij ad probandum crimen, argumenta proba-
bilia sufficiunt: & an requiratur ad eam proba-
tionem citatio partis. 7. 121. & procedit prius,
necum ad eum condemnandum pœna extra-
ordinaria, sed etiam corporis afflictiua. ibi. 22

B

Bona apud Iurisperitos significant substan-
tiam & facultates, vulgo bienes. 13. 81
Bona hominum tria sunt. Primum, prosperam
ualecudinem habere. Secundum, egrégiam for-
mam. Tertium, diuitias nulla fraude acqui-
sitas. ibid. 83
Bona patrimonialia clericorum non gaudent pri-
uilegio Ecclesiastico. 17. 7. Quod procedit
etiam in patrimonio clerici, ad cuius titulum
sacrum ordinem recepit. ibid. 8

Bona fides causatur ab auditum maiorum. 14. 18
Bona fides semper presumitur in incorporalibus,
ubi agitur de præscribenda libertate, nisi con-
trarium probetur. ibid. 19
Bona fides presumitur, data immemoriali posses-
sione. ibid. 20
Bonæ fidei possessor ad pretium & ad duplæ sti-
pulationem & melioramenta re euecta agere
potest, & uti iote retentionis in bonis. 8. 16
Bonæ fidei conuenit, ne de alieno quis lucrum
sentiat. 8. 22
Beneficium Ecclesiasticum clericis secularibus
provideri consuetum dicitur, quando legitima
præscriptio est completa licet ante uel post reli-
giosi quandoque ministrauerint in eod. 18. 2
Beneficium principis tunc laxissime est interpre-
tandum, cum ex uerbis & mente ipsius id fieri
possit, in præiudicium etiam concedens: se-
cus uero in præiudicium tertij. 22. 10
Beneficia principis sunt strictè interpretanda, ne
tertio damnum inferant. ibid. 11
Blasphemus & hæreticus non gaudent immuni-
tate Ecclesiæ. 4. 19

C

Calamnia præsumpta, nec uera nocet fiscali,
quoad condemnationem expensatum. 21. 8
Canon. 3. Conc. Toler. adducitur & intelligitur.
13. 37.
Cantabria Provincia desolada, y su denominacion
y sitio. 17. 14
En Cantabria ay diversas Prouincias, y las mas nota-
bles son quatro: Guipuzcoa, Vizcaya, Alaua, y la
montaña. ibid. 15
Los Cantabreses fueron fortissima gente y muy animosa
y assi comencaron a acometer las tierras a Romana
compañia de los Asturianos, por no ser amigos del
Romano imperio. ibid. 16.
Cantabros muy fuertes y animosos: y Cantabria abunda
de todo genero de armas, y assi ha sido siempre
camera de municion de todos los Reyes, que ha auido
en España. ibid. 18
En Cantabria yamas se oio heresia, ni dogmatista,
ni infection de los condenados errores de nuestros
glos. ibid. 10
Cantabrie regum, urbiu, populorum & flu-
uioium nomina antiquissima. 17. 156
Cantaborum animus, & pertinacia in debellando.
17. 174
Cantabricis principibus à Castellani imperij Regi-
bus Ducalis honos, ut plurimum fuit delatus
in domesticos suos Africanos hostes & exerci-
tus. 17. 175
Cantabri pueri plateam decantare solebant: Viz-
caya la libertad, donde son los hidalgos. 17. 176
Cap. fin. de immunit. Eccles. intellect. 1. 10
Cap. fin. de immunit. Eccles. dum se fundat super
statutis Canonum & Regum, tantum procedit
quoad statuendum regulam generalem in fauorem
immunitatis Ecclesiarum, duobus tantum
casibus exceptis, nempe publico latrone & no-
cturno depopulatore agrorum. 5. 5
Cap. 5. in decreto de reformat. sess. 14. Conc. Trid.
& cap. 14. sess. 7. de consuetudinibus agencia ad-
ducuntur, 9. 2. intelliguntur, n. 15. iuxta ius
commune, & uide. 10. 2
Cap. cum uenissent, de instit. intellect. 19. 31. & 36
Cap. 78. curiarum de Madrid. disponens quod
dies naturalis ad deponendum debium, ut de-
cima excusetur, currat à die requisitionis, in-
telligitur. 22. 12
Cap,

Cap. 20. sess. 24. sacri Concil. Trident. intel-
lectus. 26. 8
Captus à iudicis secularis familia ob delictum,
dum per Ecclesiam uel cœmeterium ducitur
ad carcerem uel vitium Ecclesiæ, & nolit ab ea
exire, an possit inuitus extrahi. 6. per tot.
Cap. tuam, de ord. cognit. intellectus. 26. 5
Captus à familia iudicis, si se exemit ab ea, & ita
liber ad Ecclesiam confugit, ab ea extrahi non
potest. 6. 4
Capitulaciones, y condiciones con que los Vizcaynos le-
uantaron por su señor a don Zuria, nieto del Rey de
Eççocia. 17. 26. cum seq.
Capellanus iurispatronatus ad nutum patroni in
vim foundationis ab ordinario Episcopo appro-
batz nominatus, an ad nutum eiusdem reuo-
cari possit, 11. per totam. Et an semel tantum,
uel pluries reuocari possit prædictus capella-
nus. ibid. 27
Carceratus ad Ecclesiam fugiens, etiam car-
cere rupto, gaudere debet immunitate Eccle-
siæ. 6. 5
Caritas forera, son caritas en que el Rey da algun fuero
á otro, en que se deue nombrar la razon porque
lo da. 28. 12
Caritas de gracia quales son, y que deuen contener. ib. 13
Caritas del Rey, unas se ganan segun fuero: y otras
contra fuero: y otras no se ganan segun fuero, pero
no son contra fuero: y quales sean unas y otras.
ibid. 14. 15
Casa de solar conocido, que sea en España, segun
Juan Garcia Gallego. 16. 3
Casas de solar, boz, y apellidos, donde tuuieron origen.
ibid. 23
Casa de solar no la ay en tierra llana, segun el dicho
Juan Garcia: y assi no las admite en Valladolid, Sa-
lamanca, Toledo, ni en sus tierras. ibid. 24. 25
Casa y solar antiguo sino tiene vasallos solariegos, po-
blados en el, y se prueua esto con las demas calida-
des, que requiero Juan Garcia, se llama solar co-
nocido, segun su mente, ibid. 28. Pero lo contrario
se prueua en los numeros siguientes.
Casa, o solar, vocablo tomado simplemente, es analogo,
y respectiuo allinaxe de quien se trata: y assi casa se
roma por el señor della, y su familia. ibid. 30
Casa de Vizcaya, y de las demas Montañas, donde se
recojieron los nobles Godos, y se defendieron de los
Moros, quando se perdio España, son nobilissimas
y solares conocidos de hidalgos notorios. 16. 56
Casas otras muchas principales se fundaron en la
Cantabria, y entre ellas la antigua casa de Gue-
uara, en tiempo del Rey don Garcia Ymiguez,
Rey de Navarra, que sucedio a su padre el Rey
don Garcia Ximenez en el año de 758. fortaleciendo
su tierras, y haciendo guerra a los Moros: las
quales casas son solares conocidos. ibid. 57
Casas, y solares conocidos de hidalgos, se halegan, ad-
miten, y prueuan su vasallos, conforme a la comun
practica de España. ibid. 69
La casa de Auendaño no está sita en Vizcaya, sino
en la prouincia de Alaua: ni la casa de Salazar, si
no en las Montañas. ibid. 86
Casas mas principales de los Canalleros, y parientes
mayores, y hidalgos, escuderos señalados en Viz-
caya, ayen Guipuzcoa, y en las Encarnaciones,
y en los valles de Orozco, Llodio, y Mena,
y en sus contornos están arroyadas por su gran
antigüedad, o quemadas, o echadas por el suelo, o
trasferidas los solares a otras casas, o moradas: y se

contenan sus descendientes con que pueden mostrar,
que essos, o essoras parades cubiertas de yedra fue-
ron la antiquissima morada de sus passados y resie-
rense algunas casas de éstas. ibid. 104
Casas algunas solamente ser habitadas por hidalgos
de tiempo immemorial a esta parte, no es suficien-
te proueua para tenerlas solar conocido. ibid.
123
Casas infanzonadas, y labradoriegas de Vizcaya, co-
mo se distinguen. 17. 8
Casus legis ubi est, non est amplius de eo dispu-
tandum. 14. 105. & 15. 31. & 37. 2
Casus clarus & expresse dicitur, quoties dire-
ctus sensus procedit ex immediata uerborum
significatione. 17. 150
Castellani Principes nullam commutationem legi-
bus & consuetudinibus Vizcayæ inferre pos-
sunt, nisi ut hic. 17. 212
El Canallero Vizcayno que tiene solariegos, y forta-
leza, voz, y apellido con solar, casa, y armas, y
lo demas que requiere Juan Garcia, es hidalgo de
solar conocido. 17. 11
Canallero ninguno Vizcayno, aunque sea de solar cono-
cido, tiene vasallos solariegos, ni los ay en ninguna
casa de solar de aquel señor. ibid. 11
El Canallero señor de titulo no por esso dexa de ser hi-
dalgo. 17. 257
Cathanei ab uilitate operum in Curia Princi-
pum & strenuitate super alios simplices milites
sunt dicti: quia & proceres, quasi ante alios
præcedentes dicuntur. 14. 94
Causa principalis sola est consideranda, ut cesset,
uel non cesset effectus, non autem accessoria.
1. 11.
Causæ omnes quando simul considerantur, cessat
vnius facit cessare effectum. ibid. 12
Causa præcipua ad alienationem rerum Ecclesiæ
est ad subueniendum pauperibus, non frigore
seu fame pereant, & ad redemptionem capti-
uorum. 8. 3
Causa quando sortita fuit semel effectum, nun-
quam cessat effectus, licet causa cesset. 13. 87
Causa finalis est præfatione colligitur. 15. 44
Causa influens ueluti sanguinis, eiusdem est sem-
per uirtutis & potentie in omni suo causato:
in causato enim non potest esse plus uirtutis,
quam procedat ab influenti potentia causæ.
16. 96
Causa finalis, etsi plerumque post dispositionem
assignari solet, semper est prima, quoad ordi-
nem intellectus, & vltima in fieri dispositi.
17. 108
Causa finalis alicuius dispositionis qua dicatur.
17. 111
Causa & intentio contemplata declarat, qualiter
res aliqua censenda. 17. 281
Causæ quæ exeunt à calumnia accusatorem, &
quando. 21. 20
Causa aliqua alicui specialiter delegata per Pa-
pam, in ea generalis legatus illius prouincia
intromittere se non potest. 24. 12
Causa commissa per Regem alicui super delicto
perpetrato, alij iudices in ea non possunt
se intromittere. 24. 13. Quod ampliatur. ibid. 14
Causæ decimales, uide De imales causæ.
Causa temporalis prius coram iudice laico cep-
ta, si spiritualis postea illi præiudicialis coram
iudice Ecclesiastico introduceretur, cessare de-
bet præd. causa temporalis, quousque finiatur
spiritualis. 16. 4
Causa

Causa præiudicialis intentata, facit quiescere omne iudicium, vt hic. 26. 6
 Cause nobilitatis descendentes ex priuilegio, vbi debeant tractari. 28. 24
 Causa doris tunc est mixti fori, quando de ea agitur incidenter: quia principaliter tractatur de causa matrimonij coram Ecclesiastico: secus alias. 29. 12. Idem in alimentis, 29. & quomodo hoc intelligatur. ibid. 30
 Cessatio vnus causæ, quando omnes simul considerantur, facit cessare effectum. 1. 12
 Chronicis generalibus Hispaniæ credendum est, 13. 23
 Citatio requiritur, cum agitur de graui præiudicio alterius, & aliter factum est nullum. 17. 230
 Citatio ad executionem faciendam necessaria non est. 22. 6
 Ciuitates & oppida Hispaniæ possunt statuta condere circa administrationem bonorum suorum, & gubernationem earundem ciuitatum & oppidorum, absque vlla licentia Regis: dummodo sint rationabilia & iusta 23. 1. Et an ad hoc requiratur confirmatio Regis. ibid. 2. cum seq.
 Caritas Solis alia est, & alia Lunæ, & ipsæ inter se micant stellæ. 16. 85
 Clausula constituti, &c. vide infra Constitutum: & Constituti per clausulam.
 Clausula in fine posita ad omnia præcedentia referenda est. 29. 11. Limitatur. 12
 Clericus absque metu irregularitatis, potest Principi consilium, vt pro crimine mortis penam statuat, eidemque legi condendæ clericus aut prælatus suffragium exhibens, irregularis non erit. 7. 17
 Clericus Assassinus absque degradatione potest per iudicem secularem puniri: quia ipso iure remanet spoliatus omni priuilegio. 7. 23
 Clericus secularis impetrans beneficium seculare, si constat à principio ex fundatione fuisse regulare, vel quod quadraginta annis obtentum fuit à regularibus, nõ obtinebit, nisi probet aliis quadraginta annis impetrationi proximis obtentum fuisse à clericis secularibus. 18. 9
 Clerico & laico simul obligatis, coram quo iudice laicus conueniit debeat ac possit. 30. 51. cum seq.
 Clerici & religiosi delinquentes, confugientes ad Ecclesiam, an debeant immunitate ipsius gaudere, in casibus in quibus laici ea gaudent, 3. per totam, affirmatiua vt verior iure probatur eaque limitatur quodam casu, n. 2. sed negatiua in praxi seruatur, ideo tenenda est. vt in n. 3. sed hæc praxis quantum ad iudicem Ecclesiasticum intelligenda est, secus quoad iudicem laicum, vt ibi. 4
 Collecta imponi potest non subditis. 16. 20
 Committens quantumcumque grauissimum delictum, regulariter gaudet immunitate Ecclesiastica. 4. 12
 Communis opinio est sequenda in iudicando & consulendo, atque in foro animæ excusat, etiam si veritas se haberet in contrarium. 13. 32. Quod procedit præcipue in antiquis dubiis, in quibus Doctores inter se dissentiunt. ibid. 33. & ab opinione communi & crebriori calculo recepta recedendum non est in iudicando & consulendo, ibid. 34. etiam si casus legis videatur in contrarium. ibid. 35
 Communis opinionis auctoritas non est necessaria, cum casus legis, aut iusta, aut veta ratio

consuetudinis interpretatio ad dubij decisionem præsto est. ibid. 36
 Communis existimatio est magis quam lex. 14. 6
 Communis vsus loquendi & intelligendi præfertur verbis, hoc est, propriæ dictionis significationi. 24. 132. Etiam si verba proferantur à Principe, ibid. 133. Idem si à lege, ibid. 134. Imo & peritorum verba accipiuntur secundum communem vsum loquendi. ibid. 135. cum seq.
 Communis vsus loquendi in testamentis & in omnibus aliis dispositionibus attendendus est, etiam si repugnet propriæ significationi verborum. 16. 81
 Comitatus vnus alteri, quibus legibus & consuetudinibus regatur. 17. 215
 Conatus nulla pœna puniendus est in criminibus non atrocioribus, si conatorem sua sponte pœniteat, ipseque ab opere cesset. 7. 29
 Condemnari potest quis, quandoque in ciuilibus ex præsumptionibus: secus vero in criminalibus. 17. 286
 Concessio Principis quæ sequitur ius, non dicitur priuilegium, sed gratia vel beneficium. 28. 8
 Concessio secundum qualitatem præcedentis interrogationis facta censetur. 17. 41
 Concessa immunitate omnium iurium Regalium, an gabella hoc nomine contineatur. 28. 23
 Conciliorum constitutionum derogatio specialis requiritur. 17. 231
Conde en nombrando el Rey a vno, luego traia pendon y caldera, en significacion de lo que aqui se refiere. 16. 27.
Los Condados, Ducados, y Marquesados, de donde tuuieron origen, y vinieron a lo que agora son. 25. 4
 Conductor laicus decimarum non potest conueniri actione personali ex locatione ad mercedem coram iudice Ecclesiastico. 26. 10. & 27. 5
 Conductores decimarum recte eas exigere possunt coram iudice Ecclesiastico aduersus laicos decimare debentes. ibid. 11
 Conductor laicus fructuum & reddituum beneficiorum conuenire non potest alium laicum emptorem, vel conductorem decimarum illius beneficii coram iudice Ecclesiastico, sed tantum coram laico competenti, sub penis legum huius Regni. 26. 12
 Confessio extrajudicialis sola probata duobus testibus absente parte, plene non probat, sed semiplene. 12. 2
 Confessio partis in continenti emissa, qualificata, vel aliqua conditione moderata, debet tota simul acceptari: non vero pro parte, & pro parte repudiari. 19. 32. Nisi quando contra qualitatem annexam confessioni est aliqua præsumptio iuris. ibid. 33
 Confessio res huiusmodi: Occidi hominem, sed ad meam defensionem, potest pro parte acceptari, & pro parte repudiari: & an tunc pœna ordinaria vel extraordinaria puniendus sit. 19. 34
 Confines antiqui probantur per testes deponentes de auditu antiquorum & generali opinione. 16. 130
 Confirmans ex certa scientia videtur dare & concedere. 17. 40
 Confirmatio priuilegij, secundum formam petitionis & supplicationis intelligenda est. ibid. 41.

Confirmatio simpliciter concessa, intelligi debet quoad omnia contenta in instrumento vel scriptura, cuius petita est confirmatio, etiam vbi verba essent ambigua. ibid. 45
 Confirmata reliqua videntur, quando ex pluribus propositis vnum tantum reprobatur. 17. 47
 Confirmans dat ius, quando actus confirmatus non poterat fieri ab ipso supplicante citra auctoritatem confirmantis, & sic erat nullus. 17. 121
 Confirmationes geminatæ & iteratæ, præsertim variis temporibus factæ, firmiter & efficaciter faciunt voluntatem disponentis, tanquam ex maiore deliberatione procedentes. 17. 134
 Confirmatio superioris vbi requiritur, interim perfectus est actus. 23. 6
 Confirmationis priuilegia quid debeant continere. 20. 11
 Coniectura ea est accipienda per quam actus sustineatur de iure. 17. 269
 Consiliarij Regij successerunt in locum del Adelantado. 38. 4
 Consulens delictum committi illi, qui alias erat facturus, an mitius puniatur. 2. 12
 Consules electi à collegio mercatorum, habent iurisdictionem ordinariam. 25. 4
 Consilium mutare nemo potest in alterius iniuriam. 30. 38
 Conservator Apostolicus, an possit procedere contra debitores ciuiles, 9. per totam. Resoluitur negatiue. 8
 Conservatores quod possint defendere ab omnibus iniuriis intelligitur, id est, ab omnibus, quæ sunt contra ius, & quod ministrent iustitiæ complementum sine strepitu, &c. ibid. 6
 Conservatores Apostolici à manifestis iniuriis & violentiis defendere possunt sibi commissos: ad alia vero, quæ iudicalem indaginem exigunt, suam extendere potestatem non valent. 9. 9. Quod latius declaratur iure nostro Regio, vt ibid. 11
 Conservator, si reus conuentus coram eo neget iniuriam aut violentiam notoriam & manifestam à se commissam, potest recipere probationes, an factum illud sit notorium, vt si videatur an sit sua iurisdictione. 9. 14
 Consuetudo immemoralis est in todo el Infanzonadgo de Vizcaya, que los padres siempre donan a sus hijos mayores varones la casa y caloria principal, y todos los demas bienes rayzes que tienen, y apartan a los otros sus hijos, y hijas con un arbor y rayz, distribuyendo entre ellos la dote de la nuera futura, o presente, 17. 183. & alia in proposito. ibid. n. seq.
 Consuetudinis & prescriptionis differentia. 18. 10
 Conservando decem annorum non sufficit vbi agimus de prescriptione, etiam si talis consuetudo non sit contra leges & ius: quia prescriptio non tollitur, nisi per contrariam, prescriptionem. 18. 11
 Consuetudo sufficiens est ad excusandum à pœna legis temporali, & quomodo hoc procedat & intelligatur, late hic declaratur. 29. 17. cum seqq.
 Consuetudo etiam iniusta excusat à crimine & pœna saltem in foro contentioso in terminis vltimarum, quando aliqui contractus passim fieri consueverunt in patria. 29. 21
 Consuetudo facit licitum, quod alias erat illicitum, & excusat facientem solutum, non solum à dolo, sed etiam à culpa. 29. 22

Consuetudo semper excusat etiam à pœna æterna: non tota, sed quanta, aliquando à tota, ibi. 23
 Consuetum communiter fieri faciens, non est in culpa. ibid. 24
 Consuetudo bene potest pœnam legis mitiorem facere. ibid. 25
 Consuetudo Ciuitatis, quod iudex Ecclesiasticus cognoscat contra laicos de immunitate de los excusados de la fabrica Ecclesiæ cathedralis, est valida. ibid. 26
 Consuetudine sublata, an de futura quoque intelligatur. 31. per tot.
 Consuetudine futura non censetur derogatum legibus ordinamentorum ac pragmaticarum, 31. 4. Præterquam in casu l. 15. tit. 1. lib. 4. Nouæ Collectæ, Reg. ibid. 6. In quo nec præterita consuetudo legitime introducta cum scientia, & patientia Regis intelligitur sublata, vt in n. 3. vel suorum officialium, vt ibid. 9
 Consuetudine præterita sublata, non tollitur futura. 31. 10. & 11. vbi quid quando simpliciter & generaliter derogatur consuetudo, & 12. ponitur breuis & clara resolutio in hoc tenenda.
 Contumacia procuratoris an noccat domino, 32. 12
 Contumacia est graue delictum. 34. 18
 Continentia causæ diuidi potest, quando actor & reus sunt diuisi fori. 30. 50
 Copula, & non habet intellectum, vt si quando inter duo ponatur, quorum vnus alteri infir, ambo idem resoluuntur, sitque alterum velut quædam adiectio alterius, gratia clarioris intelligentiæ. 13. 61
 Correctio legum antiquarum solet significari verbis expressis, aut honorifica aliqua præfatione. 15. 37
 Correcta ratione legis, censetur etiam correctæ ipsa lex. 20. 3
 Correctio iuris communis induci nunquam debet per subaditos intellectus, nisi expresse ea fiat. 29. 5
 Correctio iuris communis inducenda non est per leges Patriæ, quando ipsa expresse non fit. ib. 6
 Crimen assassinij quando committatur, & assassini qui sint. 7. 2. 4. & 5

D

Quid in populi numeratione peccanti duplici peccato, superbitis nempe & omissionis non vero peccanti peccato avaritiæ. 17. 170. cum seqq.
 Debitor, præscripto iure exsequendi, an compellatur iurare & recognoscere, vtrum debeat debitum, necne, & alia vitia in proposito. 36. 5. 6. & 7. & 8
 Decem anni, quibus præscribitur ius executionum, à quo tempore currere incipiunt in cautione ptiuata, an à lapsu diei solutionis, vel à die recognitionis. 35. per tot.
 Resoluitur 5. quod à die recognitionis, & quando hoc procedat. 11
 Decimales causæ & alia spiritalia tractandæ sunt apud iudices Ecclesiasticos. 26. 1. Quod procedit, quoties questio iuris in eis vertitur: si vero questio facta sit, ad vtrumque iudicem, nempe Ecclesiasticum & laicum cognitio eorum pertinet. 26. 2
 Decimarum conductor, vide Conductor & Conductores.

Decuriones, vide Rectores civitatis.
 Decretum irritans & clausula derogatoria annul-
 lat actum contrarium & inde secuta. 15. 3
 Decretum irritans & clausula derogatoria de sui
 natura inducunt formam, contra quam nihil
 potest agi. Ibid. 4
 Decretum nec declaratio valet contra legem clar-
 am vel indubitabilem, vel contra regulam iur-
 is, etiam errore non expresso. 17. 23. 2
 Delator non probans delationem, condemnatur
 pœnis iuris & in expensis: præterquam si cau-
 sam iustam habuerit, ob quam iure debeat ex-
 culari. 21. 1. Vel nisi denunciaverit generali-
 ter contra omnes, qui culpabiles potuerint re-
 periri: quia tunc non debet in expensis con-
 demnari, præterquam in casu hic expresso.
 Ibid. 2
 Delinquens in Ecclesia spe gaudendi immunitate
 ipsius, ea non gaudet: & ante omnia debet
 probari hæc qualitas ad hoc, ut huiusmodi delin-
 quens prius prædicta immunitate. 1. 1.
 & per tot. quæst.
 Delinquens, quantumcumque gravissimum deli-
 ctum commiserit, regulariter gaudere debet
 immunitate Ecclesiæ: nisi in casibus à iure ex-
 pressis. Ibid. 3
 Delinquens non præsumitur quis in Ecclesia spe
 gaudendi immunitate ipsius, & propterea ad-
 mittitur ab Ecclesia, nisi contrarium probetur.
 1. 6
 Delinquens in Ecclesia indistincte ab ea extrahen-
 dus est, iuxta opinionem Abbatis & Regiacum:
 sed contrarium est verius & tenendum in pra-
 xi, nempe ut tunc demum huiusmodi delin-
 quens immunitate Ecclesiæ non gaudeat.
 Delinquens immunitate Ecclesiæ non gaudet,
 quando spe & animo, quoad illud delictum, in
 Ecclesia vel cœmisterio deliquit. 1. 7. & 8
 Delinquens laicus in Ecclesia potest à iudice sæ-
 culari puniri, imo ipse est iudex competens hu-
 ius delicti: non vero iudex Ecclesiasticus. 1. 13
 Delinquente laico in Ecclesia, potest iudex Eccle-
 siasticus contra eum procedere quoad pœnam
 facilligij. 1. 14
 Delinquens prope Ecclesiam ex proposito ita de-
 liberate, ut coniectari possit, eum spe immuni-
 tatis ibi deliquisse, non gaudet immunitate
 Ecclesiastica: in dubio tamen hoc non præ-
 sumitur, nisi probetur. 1. 15. & 16
 Delinquens in Ecclesia, spe gaudendi immuni-
 tate ipsius, non solum occidendo vel percucien-
 do, sed etiam alias graviter delinquendo, ea
 non gaudet. 1. 17
 Delinquens in Ecclesia, an non solum prius
 immunitate ipsius, quoad illud delictum, quod
 in Ecclesia commisit, sed etiam quoad alia, quæ
 extra Ecclesiam posita commisit. 1. 18
 Delinquens cum puella capta in vno territorio &
 in alio cognita, an in utroque possit puniri.
 1. 26
 Demonstratio rei demonstratæ frustra fit. 14. 11. 5
 Denuntians dolose punitur etiam pœna falsi. 21. 3
 Derogatio specialis requiritur constitutionum
 Conciliorum, alias in generali legum derogatione
 non comprehenduntur. 17. 23. 1
 Descendentes à Gothis omnium hominum nobil-
 issimi censentur vulgo apud nos. 13. 30
 Descendentes à Gothis sunt nobilissimi. Ibid. 43
 Destinata res censetur esse in ea, ad quam destina-
 ta est. 17. 279

Deus elegit locum propter gentem, non gentem
 propter locum. 16. 99
 Desistere licitum est in pœnis legalibus vsque ad
 sententiam, 30. 41. eiusque ratio assignatur. 42
 Destructio fundamento, cotruit ædificium. 1. 29.
 q. 15. 46. & q. 42. 34.
 Dictio, *Orosi*, Latine, *Item*, quid significet. 8. 18
 Dictio, *Aliquid*, apud Latinos sæpe in eo sensu ac-
 cipitur, id est, *bien y nobleza*. 13. 77
 Dictio taxativa non excludit casum similem,
 quando is inducitur per aliam legem, vel quan-
 do venit ex consuetudine. 15. 23
 Dictio, *T*, & dictio, *Orosi*, inducunt continuatio-
 nem dispositionum præcedentis. 19. 21
 Dictio, *Item*, est sui natura similium repetitiva,
 præsertim quando adest eadem ratio vel mens
 verisimilis disponentis. 19. 22
 Dictio, *Et sic*, est continuativa & repetitiva formæ
 & qualitatis præcedentis vocationis. 19. 23
 Dictio, *Et*, quando stat copulativè inter duas ora-
 tiones diversas, quid operetur, remissive. 19. 24
 Dictio, *Ni*, quæ latine dicitur, *Nec*, copulativa ne-
 gativa est. 30. 11. & ibi. n. 12. quomodo hoc
 intelligatur.
 Dictio, *Nec*, est implicativa. Ibid. 20
 Dictio copulativa statuta est, poni inter diver-
 sa, alias stat extensive. Ibid. 19
 Dictio, *etiam*, eius naturæ est, ut implicet casum
 minus dubium, & explicet casum magis dubi-
 abilem. 31. 13
 Dies naturalis factæ decimationis, quo tempore
 incipiat, ad hoc ut decima exigi non possit, si
 debitum solvatur intra prædictum diem natu-
 ralem. 22. 5
 Differentia in substantia infert etiam differentiam
 in specie, ideo neutra perficit aliam. 16. 113
 Differentia circa plus & minus non distinguitur
 per genus, sed per speciem, & alia in proposito.
 17. 282.
 Differentia inter præscriptionem & consuetudi-
 nem. 18. 10
 Differentia inter noa vsum & consuetudinem
 contrariam. 31. 15
 Dignitas Ecclesiastica dicitur illa, quæ pro tali
 existimatur, aut reputatur per consuetudinem,
 & sic de aliis officiis. 16. 137
 Dignitas maior est illa, quam generaliter homines
 existimant esse maiorem. Ibid. 138
 Dignitas est obedientia ut tibi pareatur. 17.
 263.
 Dignitas publica acquiritur ex iurisdictione &
 administratione, quam habent domini vasallo-
 rum. 17. 264
 Dilatio quælibet data à iudice ad hoc, ut currat,
 debet partibus invariari. 37. 10
 Dispositio iuris punientis committentem homici-
 dium tali pœna, comprehendit mandantem il-
 lud committi: scilicet si statutum eodem modo
 disponat: quia tunc mandans in eo non com-
 prehenditur. 2. 17
 Dispositio textus in c. 1. de homicid. lib. 6. in qui-
 bus assassinis locum habeat. 7. 3
 Dispositio solet ampliari ex verbis præemiali-
 bus ipsius dispositionis. 17. 88
 Dispositio quælibet ex causa sua generali & finali
 regulari & interpretari debet restrictivè vel ex-
 tensivè. 17. 96
 Dispositio quælibet regulari ex ratione etiam
 præsumpta & coniecturata. 17. 98
 Dispositio omnis cum expressione causæ dicitur
 esse

esse declaratoria illius causæ. 17. 111
 Dispositio non solum inducitur ex tota lege, sed
 etiam ex singulis eius partibus. Ibid. 112
 Dispositio omnis debet restringi pro qualitate,
 statu ac conditione personarum, cum quibus
 est sermo. 17. 192
 Dispositio de vno casu non extenditur ad alium,
 ubi diversa ratio subest. 17. 201
 Dispositio quæcumque etiam si loquatur per ver-
 ba, Quocumque modo, & c. nihilominus restringi-
 tur ad modos proportionabiles. 17. 208
 Dispositio specialis non mutatur nec corrigitur
 per legem vel dispositionem generalem subse-
 cutam. 17. 221
 Dispositio quælibet intelligi debet cum effectu.
 38. 23.
 Dispositio quælibet vel lex fundans se duplici ra-
 tione, etiam si altera cesset, sustinetur. 1. 9
 Dispositio quælibet intelligi debet cum effectu.
 38. 23
 Dispositio specialis posterior derogat generalitati
 priori. 20. 4
 Disputandum non est de lege, si sit instituta ab ha-
 bente potestatem eam stabilendi. 14. 106
 Disputari non potest de validitate aut observantia
 legum fori de *Vicaya*, cum fuerint lata &
 confirmata à principe habente potestatem eas
 instituendi ac confirmandi, & c. 17. 152
 Divitiæ quæ & quando inducant nobilitatem. 13
 n. 84
 Divites homines apud Hispanos, qui appellentur.
 16. 124. cum seqq.
 Doctores sunt intelligendi iuxta textum, quem
 allegant, præcipue cum ex eo aliquid deducunt
 ac notant. 19. 35
 Dolose denuntians, vide Denuntians dolose.
 Domus nobiles apud Latinos quæ dicantur. 16.
 n. 40
 Domus antiquorum, in quibus sunt arma præde-
 cessorum & imagines seu stemmata, de iure
 prohibentur vendi per tutorem & curatorem.
 16. 44
 Domus conservatio atque familiæ institutoris
 maioratus inducitur insigniorum delatione.
 Ibid. 45
 Domus individuitas non requiritur ad substan-
 tiam del solar conocido. Ibid. 89
 Dominium directum ex præscriptione immemo-
 riali acquiritur. 17. 298
 Dominus feudi censetur concessisse iurisdictionem
 privativè. 24. 11
 Domini de consilio Regio successerunt in locum
 del Atalantado. 38. 4
 Don Alonso el Catolico, de la progenie del gloriosissimo
 Principe Recaredo Rey de los Godos, el primero
 que entre los Reyes Godos, echando de si, y de todo
 su Reyno el error Arriano, professo con todos los
 suyos la Fè Catolica, fue yerna de Pelayo, porque se
 caso con su hija, llamada Ormisenda, o Hermisenda:
 y por muerte de don Pelayo, y su hijo don Faula,
 succedio en el Reyno: y del dicho don Alonso el Ca-
 tolivo deciendo los demas Reyes de Castilla, y Leon.
 13. 66. cum seqq.
 Don Sancho Garças quarto Rey de Navarra, por la
 villoria que le ayu daron a ganar contra los Moros
 los Roncalenses sus vasallos, los torna a dar nueva
 carta de hidalguita en confirmacion y revalidacion
 del privilegio dado por el Rey don Ferrn Garças su
 padre, declarandolos infanzones de hidalgo, libres
 de todo tributo. 17. 242

Donatio vel concessio principis, ut constare pos-
 sit, debet de eius mente constare. 17. 49
 Donadia Regis quæ dicantur. 28. 7. & 10
 ubi quod debet nominare omnes fines huius-
 modi privilegiorum.
 Dotis causa tunc est mixti fori, quando de ea
 agitur incidenter, quia principaliter tractatur
 de causa matrimonij coram Ecclesiastico iudi-
 ce, secus alias. 29. 28
 Idem in alimentis. Ibid. 29
 & quomodo hoc intelligatur. Ibid. 30
 Doncellas, que los Reyes de Castilla, y Leon dauan
 por parvas a los Moros. 16. 141. cum seqq.
 Los Ducados, Condados, y Marquessados, primero
 fueran gouiernos y administraciones militares: y
 despues el Emperador Adriano los hizo perpetuos
 y hereditarios: y desta origen son los mas de los es-
 tados de Alemania. 17. 354
 Duces, Marchiones, Barones, Comites, & alij
 similes eorumque descendentes legitimi, du-
 rante lre super nobilitate, minime sunt colle-
 ctandi ex generis & sanguinis notoria claritate
 & dignitate. 14. 112
 Duæ semiplenæ probationes quando coniungan-
 tur vel non, ad faciendam plenam probatio-
 nem. 12. 3
 Duo testes singulares de duabus confessionibus
 extrajudicialibus, diuersis loco & tempore an
 sint coniungendi, ut plene probent. 1. 2. cum
 seqq.
 Limitatur pars negatiua. 17
 quando non essent alia coniectura. Limitatur
 secundo in causis leuioribus, in quibus locum
 habet delatio iuramenti in supplementum pro-
 bationis, ut in 19
 Duo testes deponentes de duabus confessionibus
 extrajudicialibus presente parte, diuersis tem-
 poribus emissis, vnus de vna, & alter de alte-
 ra, non coniunguntur ad inducendam plenam
 probationem. Ibid. 16

E

EA, quæ non principaliter, sed in transitu &
 incidenter fiunt, non veniunt in conside-
 ratione. 6. 2
 Ecclesiasticus princeps, licet pœnam mortis non
 inferat per sententiam iudicalem: legem ta-
 men condendo bene potest id facere. 7. 16
 Ecclesia rei vendicans rem suam, non solum de
 æquitate, sed etiam iure communi attentio, te-
 netur reddere pretium, ne locupletetur cum
 aliena iactura. 8. 24
 Ecclesia in conscientia tenetur in prædicta specie
 reddere pretium, quando fuit conuersum in iu-
 rilitatem suam. 8. 25
 Ecclesiæ, Clerici & religiosi habentes iura & redi-
 tus sitos per privilegium vel delegationem à
 Regibus super eorum redditibus, eos exigere
 debent coram iudicibus Regiis secularibus
 non vero coram Ecclesiasticis ex l. 10. tit. 7. lib.
 9. nou collect. Reg. 9. 8
 Ecclesiæ cuiuscens rem suam male alienatam,
 quando tenetur reddere emptori pretium. 18
 13.
 Ecclesia vel clericus dnos potest habere iudices
 contra laicos, cum quæsitio facti vertitur su-
 per decimis. 26. 9
 Ecclesiæ, monasteria, Ecclesiasticæque personæ
 habentes super redditibus Regiis quæcumque iu-
 T 4

ra situata, non possunt conuenire laicos receptores Regios, conductores, vel alios collectores huiusmodi super eisdem coram iudicibus Ecclesiasticis, sed tantum coram iudicibus secularibus Regiis, sub certis poenis, vt cauetur legibus Regis hic citatis, quæ validæ sunt. 27.1. & ibid. 2

an idem procedat in capellania, monasterio vel hospitali, fundatis & erectis cum consensu & auctoritate Episcopi ex redditibus temporalibus. Et n. seqq. eligitur opinio negatiua, & ampliatur 3. in redditibus annuis de nouo empris, subrogatis in locum redemptorum: sed hoc procedit in aliis redditibus, quam in iuribus Regiis. ibid. 6

Ecclesiasticæ personæ, vt in vers. præced. incip. Ecclesiæ.

Effectus nobilitatis primæ derivatur in descendentes, tanquam à fonte, & ille primus videtur semper dare nobilitatem. 13.88

Effigies maiorum cum titulis suis in prima parte ædium apponi solent, non modice succutiebatur prudens viris, vt eorum virtutes posteris non solum legerent, verum etiam imitarentur. 16.46

El algo y bien mas preciado en España es tener vasallos solariegos: y por esso dezian hyosdalgo de solar conoado al que los tenia. 13.78
sed contra. ibid. 81

Electa vna actio ex pluribus ad idem competentibus, non potest quis ad aliam redire. 39.2 & ibid. 25. quomodo hoc intelligatur.

Electio Regum Gothorum in vrbe Regia (hoc est in la ciudad de Toledo) non autem Romæ fieri debebat. 13.51

El elemento del agua en todas partes es elemento: pero no por esso lo dispuesto en el agua que siempre corre, ha lugar, ni procede en el agua temporal interpollada. 17.203

El Rey don Philipe nuestro señor, y sus descendientes, vienen de los Reyes Godos de España, 13.69. & 70. y tambien de los naturales Españoles, descendientes de Tubal. por la linea del Rey Don Alonso el Catolico. ibid. 71

Emptor rei subiectæ restitutioni scienter si ab eo euincatur prædicta res, habet actionem aduersus venditorem ad restitutionem pretij tantum non vero ad stipulationem duplæ, neque ad melioramenta, nisi fuissent adeo necessaria, quod illis non factis res perisset. 8.15

Emens scienter rem alienam vel alteri obligatam si ab eo fuerit euicta, non agit de euictione, nec etiam ad pretium, nisi expresse cautum fuerit sibi de euictione, vel si pretium conuertatur in utilitatem veri domini. 8.17. & 20

Eminentia omnis est qualitas superlatiua, quæ inducit nobilitatem respectu aliorum nobiliorum inferioris ordinis. 16.84

En España siempre ha aydo diuersidad de estados, conuene a saber caualteros, Duques, Condes, Marqueses, y ricos hombres, nobles, y plebeyos, y baxos, y de otras suertes, y aun tributarios, como se lee en las Cronicas aqui citadas. 13.13

Enuntiatiua verba, vide Verba enuntiatiua.

Enuntiatio, siue incidenter siue principaliter de eo agatur, omnino probat aduersus ipsum principem. 17.124

Eruescimus, cum sine lege loquimur. 16.146. & ibid. 147. quod paria sunt facere sine lege & contra legem.

Episcopus compellit executores testamentarios, vt adimpleant testamenta, & quomodo intelligatur. 29.14

Episcopus est iudex competens pro legatis factis alicui pro loco, Ecclesiæ, capellæ, vel hospitali, &c. 29.15

España quando fue segunda vez poblada. 16.66
Por que no se deve dudar que en la primera edad del mundo huiesse sido poblada. ibid. 164

Estuan de Caruua y Vizcayno, natural de la villa de Mondragon, y su Chronica, alabado. 17.22

Euidenter constare dicitur, quod constat ex tenore priuilegij vel instrumenti. 17.151

Exceptiones à lege Regia expressæ contra executionem, non solum admittuntur, sed etiam alia quæcunque legitima à iure cognita, probanda infra terminum eiusdem l. similis tamen eisdem, habensque eandem vel maiorem rationem. 15.42

Ex æquipollentibus quod quid fiat, nihil vetat præterim vbi forma tradita à lege est demonstratiua. 15.18

Et etiam quando sumus in conditione necessaria ex parte actus, vel ex parte effectus secus in conditione voluntaria. ibid. 1

Executorias de hidalgua se han sacado, y librado muchas en Valladolid, y en Granada, en favor de Vizcaynos, en virtud de sola la reputacion inmemorial. 17.309

Executio an sit nulla, hora executionis non apponitur, si tamen solutio debiti non fuit oblata. 22. per totam.

Executio pertinet ad ordinarij iudicem habentem mixtum imperium. 25.2. & 4

Executio primæ sententiæ potest peti, etiam lata secunda eius renocatoria per Rectores ciuitatis in gradu appellationis, quando est nulla hæc secunda: quia lata fuit finita instantia. 25 n. 14.

Idem est, si alias sententia sit nulla, si id euidenter appareat, etiam si sit lata durante prædicta instantia. ibid. 15. & 16

Ponitur in hoc praxis mirabilis tunc seruanda.

Executio est sequela primi iudicij & instantiæ, super qua emanauit declaratio, & ideo est eiusdem naturæ, cuius est prima causa, de qua emanauit executoria. 38.27

Executio renocanda est, si appelleretur de exequendo & capiendis pignoribus, vel persona, nondum summarie definita quantitate. 39. 20

Idem est in executione instrumenti vere conditionalis, dummodo index adnerat maxime, sine instrumentum vere conditionale: poterit enim in hac re plerumque falli, existimans conditionale instrumentum, quod vere purum est, licet ex eo aliquid actor agere teneatur. ibid. 2.

Exiens ab Ecclesiâ, in qua erat ob delictum ad aliud delictum committendum, quod commisit extra eam, quod tamen non est de priuantibus immunitate Ecclesiastica, non debet ab ea extrahi. 1.34

Quod limitatur, si animo & spe gaudendi immunitate Ecclesiæ id fecerit, idque præsumitur, si ibi prope Ecclesiam vel cæmeterium delinquat, ita vt statim se possit secure in Ecclesiâ reducere & recipere. ibid. 35

Existens in Ecclesiâ ob delictum, & exiens ab ea ad aliud delictum committendum, &c. vt in

in vers. præced. incipienti: Exiens ab Ecclesiâ, &c.

Existens in loco immunitatis; si inde percutiat enormiter existentem extra Ecclesiâ, non gaudet eius immunitate, nisi probet, id se animo gaudendi non fecisse. 1.19

Existens in vno territorio, si percutiat existentem in alio, potest ratione huius delicti in vtroque loco conueniri. ibid. 20

Existens in vno territorio, percutiens vel occidens existentem in alio sagitta emissa, vel exoneratione archibus, potest puniri in vtroque territorio, & inter iudices vtriusque territorij erit locus præuentioni. ibid. 21

Existens in loco profano & inde percutiens existentem in Ecclesiâ sagitta, iaculo vel sclopo, an immunitate Ecclesiæ gaudeat. 1.23. & 28 cum seqq.

Existens in Ecclesiâ mandans committi delictum extra eam, an gaudeat immunitate Ecclesiæ, si mandataris exsequatur mandatum. 2.1. cum seqq. 13.

affirmatiua pars constituitur. 14. distinctio quædam refertur, quæ 15. improbat, sed 16. negatiua eligitur.

Existens in quasi possessione alicuius qualitatis, quæ potuit esse ab origine, transfert onus probandi in aduersarios sine aliqua priuilegiorum ostensione. 14.67

Expensæ ob contumaciam factæ & solutæ, non sunt minori restituendæ, licet postea præsens absoluatur ab accusatione, & aduersarius condemnatur in expensis. 34.16

Expensas an recuperet emptor rei maioratus, &c. vt supra, vers. Emptor rei maioratus.

Expressum dicitur, quod sub ratione comprehenditur, etiam si ille casus sit omisus. 17.82

Explicatio aut interpretatio facta ab ipso disponente, est vrgentissima. 17.110

Ex his, quæ sunt ante & post, exprimuntur, quæ sunt media. 17.184

Ex qualitate extremorum præsumitur de medijs. 17.183.

Extensiuua interpretatio non dicitur fieri, sed comprehensiuua in his, quæ per rationem legis comprehenduntur. 17.85

& tunc dicitur fieri interpretatio intellectiua, non vero extensiuua, ibid. 68

& non dicitur lex extendi, sed includi ille casus sub eiusdem l. dispositione. ibid. 87

Extensio regulariter fit de casu expresso ad non expressum, ex sola coniectura verosimili. 17 n. 112.

Extensio regulariter fit in omni dispositione ex identitate rationis. ibid. 113

F

Fabricator falsæ monetæ an gaudeat immunitate Ecclesiæ. 4. per totum.

Fabricator falsæ monetæ igne concrematur. 4 n. 3.

Hæc tamen poena cum publicatione omnium bonorum tantum habet locum iure communi in fabricante falsam monetam Imperatoris, secus in alijs, in quibus poena vltimi supplicij locum habet. ibid. 4

Hodie tamen iure Regio indistincte fabricans falsam monetam Imperatoris vel Regis, iubetur igne concremari. ibid. 5

& amittit etiam medietatem bonorum. ibidem 6.

Fabricator falsæ monetæ committit non solum alene, sed etiam *traycion contra la persona del Rey.* 4.7

Fabricans falsam monetam immunitate Ecclesiæ gaudet, & ita fuit pronuntiatum in Regali cancellaria Vallisoleti in casu occurrenti in praxi. 4.10. & 18

Facultatem habens seruendi per substitutum in officio tabellionatus, potest eum semel constitutum reuocare ad libitum, etiam si sit positus & approbatus in Consilio Regio aliumque nominato. 11.22

Falsarius non inuenitur iure priuatus immunitate Ecclesiæ. 4.16

Falsando en Faula hijo de Pelayo la linea masculina, torno nueva linea de la varon de la propria nacion Española de los Cantabros en el Rey don Alonso el Catolico, de quien todos escriuen ser de Cantabria, 13.68.

y la masculina de los Godos en el mismo. T assi por estas dos lineas rectas deciden nuestras Reyes Catolicos de España de los Reyes Godos della; y tambien de los naturales Españoles, descendientes de Tubal. ibid. 71

Fama in antiquis hominum memorijs excedentibus plene probat id, quod est indubitabile, quando præsens status rei non repugnat. 14.33 & 34.

Fautores assassinorum non gaudent immunitate Ecclesiæ. 7.53

Federicus Imperator, etsi anno 1222. concesserit ciuitati Albæ iurisdictionem ac merum & mixtum imperium, non visus est ac priuatiue sed accumulatiue concessisse, &c. 24.3

Fendos en Castilla no passauan de los nietos por linea recta de varon, y la hembra no succedia en ellos. 17.252.

Filius, procurator vel seruus, quod teneatur parere domino vel patri respectiue, quomodo intelligatur. 2.18

Finis vel principium attenditur in fauorem rei, quod magis ipsi fauet. 1.25

Finis cuius naturæ est, eiusdem quoque sunt ea, quæ ad illum tendunt. 17.280

Fiscalis vel procurator Regius, qui ratione & necessitate officij compulsiu aliquid acculauit, sed accusationem non probauit, an condemnandus sit in expensis. 21. 4. cum seqq. distinguatur. 11

Fiscalis Episcopi iniuste mouens licem, an condemnatur in expensis. 11.14

Florentini soli de iure communi sunt nobiles, non alij. 14.5

Forma ab statuto tradita est ad vnguem obseruanda, nec potest per æquipollens adimpleri. 15 n. 6.

Forma ab statuto tradita substantialis videtur, ibidem 5.

Forma statuti non seruata, contruit actus & redditur ipso iure nullus: & procedit non solum, si contra formam statuti factum sit, sed etiam si præter formam. ibid. 7

Forma censetur inducta, vbi statutum aliquid exprimit circa actum sciendum aliter, quam à iure communi sit dispositum. ibidem 8.

Forma censetur, quicquid exprimitur, vbiunque lex vel statutum introducit aliquid cum certis modifica

modificationibus. ibid.9
Forma ab statuto data censetur, quando est adiecta clausula irritans actum aliter factum, & tunc forma præcise obseruanda est, nec sufficit per æquipollens adimpleri. ibid.10
Forma non seruata corrumpit actus, & forma statuti præsumitur substantialis. ibid.11
Forma inducitur, quando aliquid exprimitur aliter, quam sit de iure. ibid.12
Formæ inhærentem est nec ab ea discedendum nec latum quidem vnguem, nec sufficit per æquipollens adimpleri, ubi in statuto adest clausula decreti irritantis. ibid.13
Forma ubi tradita à lege est demonstratiua, nihil vetat, quod ex æquipollentibus quid fiat. ibid.18. Et etiam quando sumus in conditione necessaria ex parte actus vel ex parte effectus. ibid.19.
Forma substantialis dat esse rei. ibid.28
Forma probandi nobilitatem à lege Regia tradita, non est substantialis, sed demonstratiua. ibid.28
Forma inducta à statuto, in dubio censetur substantialis & ad vnguem obseruari debet. 30.18
Forma l. 3. tit. 10. lib. 4. non. collect. Reg. procedendi contra absentes delinquentes seruanda est & procedit etiam contra minores 25. ann. delinquentes. 34.1. & per totam.
Forma procedendi contra absentes iure communi alia quam iure Regio introducta. ibid.19
Forus de Vizcaya obseruari debet, non solo in la tierra llana de Vizcaya, sino tambien en las villas y ciudad vniuersalmente, quia nouissime est confirmatus. 17.57
Frustra fit demonstratio rei demonstrata. 14.115
Fugiens ob aliquod crimen ad Ecclesiam, quem iudex vel eius familia aspectu & cursu sequitur gaudet immunitate Ecclesiæ. 6.6
Idem est de fugiente de vno territorio ad aliud, capi enim non poterit à iudice primi territorij eam insequenti. ibid.7
Secus si iudex primi territorij semper eum captum habuit, & violenter captus in aliud ingressus fuerit. ibid.8
Fundans se in aliqua lege vel statuto, debet probare ante omnia subiectum & qualitatem illius. 30.16
Fundamento destructo corrumpit ædificium, vt in verbo Destructo fundamento, &c.

G

Gabella an contineatur sub nomine immunitatis omnium iurium regalium, ad quos pertineat declaratio. 28.23
Geminatio tollit omnem dubitationem. 17.129
Geminatio tollit suspensionem deceptionis. ib.130
Generali in locutione non veniunt ea, quæ habent nomen speciale & elegans. 16.51
Generali in mentione nobilium non veniant illustres personæ constitutz in dignitate, quia ea, quæ sunt valde notabilia, requirunt specialem mentionem. ibid.52
Generalibus sub verbis non veniunt res notabiles, nec ea, quæ secundum verisimilitudinem exigunt specialem mentionem. ibid.53
Generositas nihil commune habet cum externarum rerum accidentibus, adeo vt neque aut pacto, aut voluntaria vlla actione genus tuum commutare possis. 16.108
Genus omne agit secundum rationem propter

suam finem, ideoque non tam consideramus verba seu media ipsius depositionis, quam finem ad quem ipsa dispositio dirigitur. 17.107
Gothorum gens nobilis fuit. 13.20
Gothorum nominis interpretatio est in nostra lingua fortitudo. ibid.21
Gothorum tempore auia entre ellos hijosdalgo, y villanos, segun la opinion del glossador nuevo de la prematia de Cordoua. ibid.27
Lo contrario prouea y desfiende el autor. ibid.29 cum seqq. imo que todos los Godos eran nobles.
Gothorum quidam fuerunt nobiles, alij vero nobiliores. ibid.42
Gothorum descendentes sunt nobilissimi. ibid.43
Gothorum tempore nondum erant los Alcaldes de los hijosdalgo. ibid.44
Gothorum Regum electio in vrbe Regia (hoc est, en la ciudad de Toledo) non autem Romæ fieri debebat. ibid.51
Gothorum primates fuerunt magnanimi, audaces & naturaliter ingenio faciles, prouidi atque constantes. ibid.58
Gothorum leges Latine prius conscriptæ fuerunt. ibid.69
Gothorum primi Reges grata Honorij Imperatoris Hispani concessione Hispanias viriliter aggressi sunt.
Los Godos quando vinieron a señorear a España, año de 474. fueron los Vizcayos. los pofteros que los reconocieron año 622. y dellos m. de los Romanos iamas recibieron leyes: sino siempre binieron en las leyes, &c. 17.11
Gratia summi Pontificis ad obtinendum beneficium vsque ad eius beneplacitum, expirat morte ipsius. 11.19
Gratia primo facta seruanda est. Fallit, si illa reuocabilis sit ad nutum concedentis. ibid.25
Gratia qualibet Principis appellatur priuilegium & donum. 28.5
Guipuzcoæ & Alabæ sunt integri pagi, ubi omnes ac singuli naturales sunt nobiles in proprietate. 17.181

H

Habens regulam pro se, habet intentionem suam fundatam. 4.13. & 76.3
Habens facultatem seruandi per substitutum in officio tabellionatus, potest, quem semel posuit, renocare ad libitum, etiam si sit positus in Consilio Regali; aliumque nominare. 11.22
Hæreticus & blasphemus non gaudet immunitate Ecclesiæ. 4.19
Hidalgo dicitur ab Italico: Itali namque immunes erant à tributis. 13.2. & n. seqq. an vera sit hæc deriuatio.
Hijodalgo in Hispania dicitur, id est, Gothi filius, & quare. 13.19. cum seqq.
Et an hæc denominatio vera sit. ibid.19
Hidalguia de España est antiquissima: mas no se sabe si fue antes de la destruccion y perdida de España: non tamen dubitatur, quin ilico à principio suæ restorationis & recuperationis, quæ fuit anno 717. comenco y se continuo el nombre de hijosdalgo en los que quedaron con el infante don Pelagos, y fueron en ayudar a cobrar el Reyno. 13.24. & 25
El hidalgo de solar conocido, es hidalgo muy notorio, de cuya nobleza no se puede dudar. 14.131
Hidalguia

Hidalguia por solar conocido, an hodie in Hispania admitti probarique possit. quæst. 15. per totam.
De hidalguia de solar conocido sin ley y sin derecho se trata en los tribunales de España, y cada dia se admittien sin genero de escrupulo, auien dolo y tan grande, segun Iuan Garcia. 15.14
Ied praxis accipit hoc in tribunalibus superioribus, in quibus hac de re agitur. ibid.43
Hidalgos de solar conocido quales se llamen en España: y que se diga solar conocido en este proposito: y que sea necesario para ello. 16. per totam, & ibidem 2. que no ay ley en Castilla que lo declare.
Hijodalgo de solar conocido (segun el autor destas practicas) se llaman los que decien de linage notoriamente noble, indicado, o mostrado por tal, por casa, o solar conocido muy antiguo. ibid.32
Hidalguia es nobleza que viene à los hombres por linage, y assi los que la tienen han de procurar que no la daunen ni menguen. ibid.39
Hidalgo de solar conocido dicitur ille, qui habet solum originarium taliter & pro tali immemorialiter reputatum inter concinuos ac conciuces, vnde auctam suam præcedit originem. ibid.135
Hidalgos notorios de venger quinientos sueldos, porque se dixen en Castilla. Pero no se halla esta calidad puestas en las leyes de los Reynos, ni requerida por ellas. ibid.140. & 145. y en el 141. se reueren las historias de España, que hablan en las donzellas que el Rey de Castilla y de Leon dauan por parias a los Moros y en los numeros siguientes.
Hidalguia probatur immemoriali, quæ refertur ad tempus, quod magis velle ei fuerit, qui eam allegat. 17.140
Los hidalgos de España no pagan moneda forera. 17. n.168.
Los hidalgos de Castilla se llaman infanzones en tiempo del Conde Fernan Gonzalez. 17.241
Hidalgo si sea uno por solo ser soldado. 17.247
Hidalgo no todo es infanzon: pero si lo es el infanzon. 17.256.
Hypotheca bonorum debitoris obligati per scripturam priuatam, à quo tempore incipiat. 35. n.8.
Hispania capta fuit à Romanis, eiusque subdita, & multæ colonix Italicorum in eam venerunt, pluribusque ciuitatibus Hispaniæ ius Italicum concessum fuit circa immunitatem tributorum. 13.3
Hodie de generali consuetudine non punitur affectus, effectu non secuto pœna ordinaria: sed bene arbitraria, quando conatus ad exteriorem actum fuit deductus, etiam in atrocissimis delictis. 7.27. & 28
Homicida simplex de iure ciuili an debeat gaudere immunitate Ecclesiæ, & de intellectu text. in auth. de mandat. Princip. §. nec autem. 5. n.2.
Hora executionis per tabellionem in processu non apposta, si tamen solutio debiti non fuerit oblata, an executio sit nulla. 22. per totam, & ratio finalis, quare hora executionis iubeatur apponi. ibid.2
Estque priuilegium gratiose indultum, vt soluens debitum intra diem naturalem executionis, excusetur à decima. ibid.8
Horæ executionis appositio non est necessaria in ciuitatibus & locis, ubi decima de consuetudine non exigitur. ibid.334

I Apbet padre de Tubal, fue bendito por su padre Noe: y assi desta generacion deciendo la nacion Española, cuya poblacion comenco 142. años despues del diluuij vniuersal. 16.63
Ignorans & absque culpa non debet quis suo iure priuari. 37.12
Ignorantia regulariter impedit temporis cursum ibid.13.
Illustres personæ, nempe Duces, Marchiones, Barones, Comites, & alij similes, eorumque descendentes legitimi, durante lite super nobilitate, minime sunt collectandi ex generis & sanguinis notoria claritate & dignitate. 14. n.112.
Immemoriali possessione data, bona fides præsumitur. 14.20
Immemorialis possessio titulum præbet. ibid.21
Immemorialis operatur, vt si ego reperiat in possessione vel quasi alicuius iuris, non sit opus aliquid aliud probare. ibid.35
Immemorialis omnis possessio præstat illud, quod aliquando potuit esse. 14. 59. exemplum ibid. 60. in decimis à laico perceptis à tempore immemoriali, nam præsumitur tunc temporis iustus titulus possessionis ante concilium Lateranense concessus. ibid.59
Immemoriali præscriptione acquiritur imprescriptibilia cum allegatione expressa tituli, qui per eam probatur. ibid.62
Immemorialis possessio dominorum exigendi impositiones à suis vasallis, quoad proprietatem habetur loco tituli sufficientis. ibid.68
Immemorialis ubi adest, ibi est probatio plena. ibid.69
Immemorialis habet vim tituli & priuilegij. ibidem 70.
Immemorialis possessio habetur vt constitutio, tuncque non est opus allegare titulum, & habet effectum publici instrumenti. ibid.72
Immemorialis possessio habet vim Regij assensus & priuilegij. ibid.73
Immemorialis possessio dat possidenti ius plenissimum ex fortiori causa quæ excogitari possit. ibid.74
Immemorialis habet vim legis & iustitiæ. ibidem 75.
Immemorialis habet vim tituli & concessionis & habetur pro veritate & solemnij priuilegio. ibidem 76.
Immemorialis habet vim concessionis expressæ ab eo, qui dare poterat. ibid.77
Immemorialis elidit omnem præsumptionem iuris in contrarium. ibid.78
Immemorialis habet vim legitimi tituli, adeo quod allegatio tituli non sit necessaria secundum communem. 17.142
Immemorialem probans, proculdubio satisficit verbis l.8. tit. 1. lib. 2. non. collect. Reg. ibi: Que por todo inno se prouea, & c. 17.143
Immemorialis possessionis titulus debet in dubio referri ad causam vetustiore, & ad illam, quæ eam potuit præcedere. 17.289. & 291
Immemorialis omnis supponit quid infinitum, à qua nullum tempus finitum potest deduci. 17. n.290.
Immemorialis tribuit ius tituli, vt sicut per priuilegium potuisset quis tale ius consequi, ita & per immemorialem consuetudinem vel possessionem

Index Rerum,

fessionem cum allegatione tituli vel privilegij.
 17.300.
 Immemorialis omnis dat possidenti ius plenum,
 dominiumque directum ex prescriptione im-
 memoriali acquiritur. 17.298. cum seq.
 Immemorialis possessio vel quasi tempus &
 reputatio immunitatis & nobilitatis, probat
 immunitatem & nobilitatem ratione alicuius
 privilegij, de quo non constat: si vero privile-
 gium minus validum producatur, sufficient
 cum eo 40. anni possessionis & reputationis
 huiusmodi, 17.304
 Immemorialis quasi possessio excludit præsum-
 ptionem in contrarium. 17.305
 De Immunitate Ecclesiastica, vide q.1. cum ali-
 quibus seqq.
 Immunitate Ecclesiastica an gaudeat existens in
 Ecclesia mandans committi delictum extra
 eam, si mandarius exequatur mandatum. 2.1
 cum seqq.
 Immunitate Ecclesiæ an debeant gaudere clerici
 & religiosi delinquentes confugiens ad ipsam
 Ecclesiam, in casibus, in quibus laici ea gau-
 dent. 3. per totam. 20
 Vbi duæ opiniones fundantur: affirmatiua vt
 verior iure probatur, eaque limitatur quo-
 dam casu. n.2
 Sed negatiua in praxi seruat, ideo tenenda
 est. n.3
 Quæ praxis quantum ad iudicem Ecclesiasti-
 cum intelligenda est, secus quoad iudicem
 laicum. ibid.4
 Immunitate Ecclesiæ an gaudeat fabricator falsæ
 monete. q.4. per totam.
 Immunitate Ecclesiæ publicus latro non gaudet.
 4.2
 Immunitate Ecclesiæ proditor non gaudet. q.4.
 n.8
 Immunitate Ecclesiæ reus criminalis læsæ maie-
 statis non videtur gaudere. 4.9. sed contrarium.
 ibid.17
 Immunitate Ecclesiæ gaudet fabricans falsam
 monetam, & ita fuit pronuntiatum in Regali
 cancellaria Vallisolei in casu occurrenti in
 praxi. 4.10. & 18
 Immunitatis Ecclesiasticæ violator debet excom-
 municari & condemnari pecuniariter, & impo-
 ni sibi publica penitentia. 4.11
 Immunitate Ecclesiastica regulariter gaudet com-
 mittens quantuncunque grauissimum deli-
 ctum. 4.12
 Immunitate Ecclesiæ falsarius non inuenitur iure
 priuatus. 4.16
 Immunitate Ecclesiæ non gaudet hereticus nec
 blasphemus. 4.19
 Immunitate Ecclesiæ an gaudeant raptores vir-
 ginum. 5.1. & per totam.
 Immunitate Ecclesiæ an debeat gaudere homicida
 simplex de iure civili, & de intellectu text. in
 aurb. de mandat. princ. §. nec autem. 5.2
 Immunitatis Ecclesiasticæ in materia ius canoni-
 cum seruandum est, etiam si ius civile ab eo
 discordet. 5.4
 Immunitate Ecclesiæ gaudet fugiens ob aliquod
 crimen ad Ecclesiam, quem iudex vel eius fa-
 milia aspectu & cursu persequitur. 6.6
 Idem est de fugiente de vno territorio ad
 aliud, capi enim non poterit a iudice primi
 territorij cum insequenti. ibid.7
 Secus si iudex primi territorij semper cum ca-
 prum habuit, & violenter captus in aliud
 ingressus fuerit. ibid.8
 Immunitate Ecclesiæ gaudet carceratus ad Eccle-
 siam fugiens, etiam carcere rupto. 6.5
 Immunitate Ecclesiæ an gaudeant assassini, nec ne.
 7.50
 Immunitate Ecclesiæ gaudere non debent assassi-
 ni. 7.51
 Immunitate Ecclesiæ non gaudet occidens alium
 proditorie & per insidias. 7.52
 Immunitate Ecclesiæ an gaudere debeant assassi-
 ni, quando delictum non fuit consummatum,
 sed attentatum. 7.54
 Immunitate Ecclesiæ non gaudent fautores assas-
 sinorum. 7.53
 Immunitate Ecclesiastica an gaudeat percutiens
 aliquem proditorie, licet inde mors non sequa-
 tur. 7.55. cum seqq.
 Immunitate Ecclesiastica an gaudeat assassinus
 percutiens aliquem animo non occidendi, mor-
 te non secuta. 7.59
 Immunitatem & nobilitatem præterens ratio-
 ne alicuius privilegij, quo tempore eam pro-
 bet. 17.304
 Immunitate concessa omnium iurium Regalium,
 an gabella hoc nomine contineatur, ad quos
 pertinet declaratio. 28.23
 Immune qui se præterdit, pendente quæstione
 super eo, debet interim lite pendente cogi
 ad soluendum ad instantiam communitatis. 14
 103
 Impedimentum superueniens exercendæ seruitu-
 tis, etiam si duret tantum tempus per quod ius
 seruitoris amitti solet, nihilominus illud sum
 permanet. 14.50
 Impedimentum iustum excusat à contumacia. 34
 n.20
 Impeditus iuste quæ dicatur ad hoc, vt excusari
 possit, duo probari debent, de quib. hic. 34.22
 Impedimentum debet esse immediatum ad hoc, vt
 concedatur restitutio. ib. 21. exemplum. ibid. 24
 Impedimentum debet esse necessarium, vt hic.
 ibid. 25
 Impedimentum, quod facile remoueri potest, non
 excusat. ibid. 26. ampliatur. n. 27. in impedimen-
 tis causatis à iudice: nam si non probetur dili-
 gentia facta, ab ea remouenda non excusant,
 & n. 19. quæ diligentia ad hoc requiritur & sit
 necessaria. ibid.
 Impedimentum legitimum an excuset, quando
 quis se nimium arctauit ad finem termini ad
 aliquid faciendum. 34.29
 Impedimenti protestatio proficua erit, quamuis ea
 non sit necessaria. ibid. 30
 Impedimentum vbi procedit à necessitate naturæ,
 protestatio non est necessaria: & quid si pro-
 cedat à voluntate & arbitrio alterius. ibid. 31
 In præscriptibilia acquiruntur immemoriali præ-
 scriptione cum allegatione expressa tituli, qui
 per eam probatur. 14.61
 In atrocibus delictis, prout est crimen assassini-
 j, ex solo mandato suscepto, etiam si delictum
 non sit secutum, tenetur mandarius & debet
 puniri pœna ordinaria: in aliis vero crimini-
 bus leuibus in totum excusatur, secundum di-
 stinctionem Antonij Gomez. 7.48. & 49
 In casibus, in quibus punitur solus conatus, etiam
 non secuto effectu, semper intelligendum est,
 est, vt procedat, quando denentum est ad actum
 proximum maleficij. 7.142
 In

& Verborum.

In casibus, in quibus ille, qui deuenit ad actum
 proximum in delictis, non potest puniri pœna
 ordinaria, debet tamen acris puniri pro motu
 iudicis, quam qui deneniunt ad actum remou-
 tum. 7.4
 Index libri Otoræ de nobilit. verb. nobilis in lo-
 cis liberis, como en Vizcaya, &c. infideliter hoc
 deduxit ex corpore libri auctoris. 17.228
 In dubio occisus in territorio Christianorum præ-
 sumitur Christianus in crimine assassini. q. 7.
 n.9. Hoc non procedit in his, qui circumcisi
 reperiuntur, vt sunt Hebræi & alij infideles.
 ibid. 10.
 Infanciones Vizcayæ eorumque domus sunt no-
 biles. 17.23
 Infanciones Castellæ vnde & quare sic dicti sint.
 17.240. & 43. cum seqq.
 Infanzones se llamauan los hijodalgo de Castilla en
 tiempo del Conde Fernan Gonzalez. ibid. 241
 Los infanzones de Vizcaya que preeminencia tienen y
 como son hidalgos. 17.243. & 284. cum seqq. agi-
 tur late de Infancionibus.
 Infanzon vocablo, puede auer salido de la militia por
 dos razones. vt hic. 17.246
 Infanzonia titulo, pufo alguno de los Reyes Godos a la
 nacion Vizcayna, en declaracion de su antigua no-
 bleza: y por significarles los voluntades y gratia con
 que se adhirieron y encomendaron a ellos. 17. 250. &
 vide ibid. 260. & 294.
 Infanzones, segun ley de Partida, fueron llamados los
 señores de vasallos, no titulados. 17.251
 Infanzones tambien se dezian los escuderos hijodalgo,
 particulares, sin señorio de vasallos. 17.255
 Infanzon todo, es hidalgo: pero no todo hidalgo es in-
 fanzon. 17.256
 Infanzon del señorio de Vizcaya tiene nobleza mas ca-
 lificada que los hijodalgo, no infanzones. 17.260
 Infanzonia es del tiempo de los Godos. ibid. 261
 Los infanzones de Vizcaya, que sean notorios hijodal-
 go, prouale por muchas cosas, vt hic. 17.285
 El infanzonazgo de Vizcaya es un solar indicatio de-
 monstratio de nobleza y hidalgia en propiedades, que
 de muy antiguos principios a esta parte llamada in-
 fanzonia. 17.288
 Infancionem ex statu præteriti & præterito adhuc
 retro præsumimus in præteritum, vt virtute im-
 memorialis possis excogitare causam quam vel-
 lis fortorem. 17.293
 Infancionatus, iuncta quasi possessione & vsu im-
 memoriali, præstat tantum, quantum ipsa ve-
 ra ac realis possessio in aliis rebus corporalibus
 præstitisset. 17.293
 El infanzon Vizcayno es hijodalgo por via de solar cono-
 cido indicatio de su nobleza: demas de ser hijodal-
 go notorio por solo ser Vizcayno. 17.206
 Infancionatus titulus semper fuit verus ac pro-
 prius titulus antiquæ & perfectæ nobilitatis in
 proprietate. 17.301
 Infæudate possunt hodie omnes, etiam rustici,
 dummodo habeant legitimam bonorum suo-
 rum administratio nem. 16.88
 Infideles gaudere non debent immunitate Eccle-
 siæ. 7.51
 Inherendum est semper primæ radici & suo
 proprio principio, etiam si tramites intercur-
 rant. 14.43
 Iniuria fit creditoribus per debitores retinentes
 debita. 9.4
 Iniuria generaliter dicitur omne, quod non iure
 fit. ibid. 5

Iniuria & violenta notoria seu manifesta dicitur,
 quando quis malefactor, aut rerum litigiosarum
 spoliator notorius, id est, raptor & inuafor
 manifestus: non vero quando debitum civile
 non soluitur. ibid. 12
 Iniuria capitur dupliciter Primo in genere pro
 eo omni quod non iure fit. Secundo in specie
 pro contumelia & conuitio, & sic pro offen-
 sa. ibid. 14
 Instantia & iurisdicchio Receptorum ciuitatis in cau-
 sis appellationum, pacto partium, nec per resti-
 tutionem in integrum peccatam, prorogari po-
 test. 25.11
 Insitiores à Rege deputati ad negationes vel actus
 vniuersales, non spirant eius morte. 11.15
 Insituere hæredes extraneos, deficientibus neces-
 sariis, omittis legitimis indigentibus, an licitum
 sit in foro animæ. 17.273
 Instrumentum conditionale, & non liquidum, non
 habet executionem paratam, nisi probetur
 purificatam esse conditionem, vel liquidatione
 legitime facta. 39.13 & 14. ponitur in hoc cau-
 tela, ne peratur sententia super liquidatione, vt
 ibid. & 15.
 Ponitur alia cautela, quæ tuuc debet obseruari,
 ne fiat via ordinaria, & n. 17. quo tempore possit
 actor, item & reus in hac specie liquidationem
 facere. & ibid. 18. & 19. ponitur praxis in hoc
 obseruata.
 Instrumentum continens certam tritici, vini, aut
 olei quantitatem mandandum est executioni,
 antequam liqueat de valore. 39.22
 In summa necessitate Ecclesiæ, prius incipien-
 dum est ab alienatione rerum ipsius, quæ tan-
 tum sunt benedictæ: non vero ab his, quæ sunt
 consecratæ. 8.2
 Intelligentia omnis colligitur ex causis dicendi.
 17. 193. & ex circumstantiis personarum, ad
 quas sermo dirigitur. 17.194
 Intelligentia omnis defami debet ex serie & te-
 nore ac totius simul aggregatæ orationis con-
 textu. ibid. 195
 & ex illis circumstantiis quæ consistunt in sen-
 su communi in infinitis causarum figuris, quæ
 non possunt nec debent certis specialibus re-
 gulis concludi. ibid. 196
 Intellectus verus à practica sumitur. 16.73
 Intentionem suam habet fundatam, qui habet re-
 gulam pro se. 4.13
 Interdictum interim, quo in praxi vitimur, obti-
 net vim, vt lite pendente vratur quæ quasi pos-
 sessione, quam habet, nec in ea turbetur, etiam si
 contra eum pro parte aduersa sit præsumptio
 iuris, vt hic. 19.14
 Interdicto, interim, non est locus, vbi de iuri-
 bus ad Principem de iure communi spectanti-
 bus agitur: & quoties pro Principe præsumptio
 iuris communis est, nisi probetur titulus
 aliquis, qui elidere valeat præsumptionem iu-
 ris communis. 19.15
 Interpretatio illa semper sumi debet, ne quid fru-
 stra factum intelligatur, & vt verba aliquid
 operentur, etiam si sit verbum minimum, quia
 adhuc non debet esse sine virtute aliquid ope-
 randi. 15.39
 Interpretatio aut explicatio facta ab ipso dispo-
 nente, est vrgentiissima. 17.110
 Interpretatio illa dicitur necessaria, quæ fit per
 punctum rationis: illa vero quæ fit ex æquitate,
 dicitur probabilis. 14.112
 Inuestit

Inuestiti de castro cum territorio & omnimoda iurisdictione, in homines iurisdictionabiles contribuentes in subditis, sunt ab eis exempti, etiam si tales ortum non habuerint à nobilitate, si homagium fecerint de castro domino vniuersali, & viuunt nobilitate. 16.10
 Inquisitus si absoluitur, an index inquisitor teneatur ad expensas. 27.12
 Ioan. S. Nos semen Abraham sumus & nemini seruiuimus vnquam, sensus & intellectus. 17.16 cum seq.
 Iuan Jacobo Tribulcio, Capitan general de la canalleria del Rey Francisco de Francia, de xia, que en siendo vno soldado podia desahisar a vn cauallero. 17.248.
 Index Ecclesiasticus potest procedere aduersus delinquentem in Ecclesia, quoad pœnam sacrilegij. 1.14
 Indices in dubio intelliguntur perpetui, quando simpliciter eis conceditur officium, &c. 11.7
 Indices habentes iurisdictionem ordinariam, durant vsque ad aduentum successoris. ibid. 12
 Index non debet applicare animum ad vnam probationis speciem. ibid. 14
 Index tunc demum potest testibus singularibus fidem adhibere, cum ex eis ad credulitatem adducitur. ibid. 15
 Index ordinarius loci minime cognoscere potest, an nobilis notorius, pendente lite, in collectandis sit, necne: Sed indices competentes nobilitatis, qui decretum Regium, inserta lege Regia dederint. 14.110
 Index datus in vna parte territorij, censetur priuatus datus ad alium priorem iudicem in illa parte. 24.15
 Index ordinarius loci, post lapsum instantiæ Rectorum del Consistorio solus exsequitur eorum sententiam, atque de eius nullitate cognoscit. 25.12. cum seqq. 17. & 18.
 Index quis cognoscit de viribus, valore vel interpretatione priuilegij, latissime agitur. 28. per totam.
 Index Eccles. est competens in relictis ad pias causas. 29.7
 Index Ecclesiasticus erit index competens pro legato pio soluendo, etiam contra laicum testamentarium, simul cum clerico. 29.27
 Index Ecclesiasticus non erit competens contra laicos, pro legato dotis vel alimentorum non pro, vt hic. 29.32
 Index Ecclesiasticus est competens contra laicum, etiam principaliter & ad instantiam patris super dote & alimentis in testamento pauperibus personis relictis. 29.30
 Index tunc demum potest testibus singularibus fidem adhibere, cum ex eis ad credulitatem adducitur. 12.15
 Iudicari debet in dubio pro supplicatione, præcipue, &c. 38.14. & 15
 Iurisdictionis specialis concessa accumulatiue, non vero priuatiue. 24.2
 nisi aliud contrarium reperiat decusum vel statutum. vt in n.9
 vel si priuatiue expresse sit data iurisdictione. vt ibid. 10.
 Iurisdictionis competens in certis generibus causarum, puta messium, damnorum, & simil. an competat priuatiue vel accumulatiue. 24.16.
 Iudaica stirps, aut Mahometica probatur sola

opinione, reputatione ac fama. 14.17
 Ius Italicum vniuersæ Hispaniæ concessum fuit à Vespasiano Cæsare. 13.6
 Ius Italicum erat quædam exemptio atque immunitas nobilitatem sanguinis minime respiciens sed quandoque collectam seu tributum personale remittens. ibid.9
 Ius Italicum quandoque etiam solum immune faciebat. ibid.11
 Ius Italicum quandoque à tributis non liberabat. ibid.12.
 Ius completum siue perfectum probandi nobilitatem triplex est, vt hic. 14.139
 Ius Italicum hodie apud nos, et la moreta forera. ibid.10.
 Iura sunt intelligenda iuxta mentem & rationem, & non ex verbis. 17.53
 Ius primogenituræ bene potest vendi & alienari, & sic domus indicatiua nobilitatis. 16.103.
 Ius exequendi ex cautione priuata non competit, nisi à die recognitionis, cum iuramento in iudicio factæ. 35.6

L

Laicus in Ecclesia delinquens potest à iudice seculari puniri, imo ipse est iudex competens huius delicti, non vero Eccles. 1.13
 Laicus pauper conueniens defuncti hæredem vel testamentarium laicum pro legato pio sibi relicto coram iudice Ecclesiastico, an incidat in pœnam l.10. tit.1. lib. 4. nou. collect. Reg. 29 per totam.
 Laici in concernentibus pietatem Episcopo sunt subditi. 29.8. & ibid.9. reiciuntur quædam huius exempla.
 Latro publicus immunitate Ecclesiæ non gaudet. 4.2.
 La lengua que los Godos hablan, quando se perdio España, quedo en aquellos que se saluaron en los Pyrenios, que estan a la mar mayor en las partes y lugares que aqui se declaran. 13.26. & 16.55
 La lengua de Cantabria, fue la primera que se hablo en España. 16.61
 La lengua Vizcayna, vna ex septuaginta illis Babyloñicæ temeritatis diuinitus inspiratae censeri potest. 17.155
 La lengua de Tubal, in aliquo non deprauata, in Vizcaya viget, atque amicis mulierum. 17.157.
 Lex municipalis terræ Cadagano districtus Brigiæ, circa pœnas assassinorum refertur. 7. n.12.
 Lex noua loquens in vno habet locum in altero, quando iure antiquo duo casus sunt æquiparati per modum regulæ, & quomodo hoc procedat. 8.14
 Lege generali à Gothis sancitum fuit tempore Pelagij, quod primogenitus Regis Catholici in regnum substitueretur morte patris, &c. 13. n.40.
 Leges Gothorum Latine primùm conscriptæ fuerunt. ibid.60
 Leges plures faciunt nobiles, qui in vrbibus morantur. ibid.55
 Lex quantuncunque loquatur per verba taxatiua, nunquam excludit æquipollentem modum probandi, nec casus decisus per alias leges in corpore iuris clausas. 15.21
 Lex

Lex taxatiua in materia probatoria nunquam videtur excludere probationem æquipollentem. ibid.24.
 Lex præcisæ & restrictæ generaliter & vniuersaliter loquens, non videtur excludere noroticiatem. ibid.25
 Lege vel statuto excludi non potest sufficiens modus probationis. ibid.26
 Legis ratio quoties est generalis, extenditur vltra casum legis. 13.104
 Leges nouæ sunt interpretandæ, ne ius commune lædant, in quantum fieri possit, etiam si verba improprietur. 15.34
 Lex generalis non inducit correctionem iuris per tacitos intellectus, etiam si nihil probetur. ibid. n.35
 Leges positæ in noua collect. Regia sunt obseruandæ. ibid.36
 Legum antiquarum correctio solet significari verbis expressis, aut honorifica aliqua præfatione. ibid.37
 Lex Regia vbi non exprimit, non est de eius intentione ius commune corrigere. ibid.38
 Lex non videtur quicquam frustra inducere. ibid. n.40
 Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus. 16.47
 Lex si aliquid voluisset, expressisset, ne deficere videatur in re necessaria, & cum non exp resserit, id noluisse intelligendum est. ibid.48
 Legis verba cum accipi possunt in propria significatione, non est, cur accipiantur in potiori, sufficit enim proprie intelligi. ibid.49
 Lex debet esse possibilis, hoc est, quod possit obseruari ab illis, quibus datur. 17.188
 Leges eadem non semper conueniunt, nec viles sunt omnibus communitatibus & rebus publicis, tamen si omnibus conueniat, & proprium sit ratione iure ad iustitiæ normam & regulas institutas esse. 17.189
 Lex quotiescunque vnum disponit, & alterum præsupponit, ad hoc vt habeat locum dispositum, verificari prius debet præsuppositum. 17.199. & q. 12.3. & q. 42.15
 Lex quando præsupponit vnum casum, proinde est ac si à principio dixisset se specialiter in illo, & in genere sub illo solum casu comprehenso velle intelligi. 17.202
 Lex generalis non extenditur ad loca, vbi qualitates ipsius legis verificari non possunt. 17.205
 Lex nulla est tam præcisæ siue strictæ, quin recipiat moderationem à tempore, loco, qualitate personarum & aliis circumstantiis. 17.207
 Leges generales non extenduntur ad leges speciales prouinciæ vnius. 17.213
 Leges fori & consuetudines Vizcayæ sunt à nostris Regibus post vniõnem confirmatæ. 17.217
 Leges specialiter iuratae, quales sunt dominij Vizcayæ, non censentur abrogatæ per clausulam, Non obstantibus. 17.220
 Lex generaliter loquens, comprehendit priuilegiatos in genere. 17.222
 Lex vel statutum prohibens fieri alienationem rerum immobilium in Ecclesiam vel piam causam, an valeat. 17.272
 Leges pesteriores ad priores pertinent, nisi contrarij sint: idque multis argumentis probatur. 20.6
 Lex si aliquid voluisset, expressisset. 22.7

Lex generalis non corrigit legem præcedentem specialem. 29.3
 Lex quod non expressit, censendum est noluisse. ibid.4
 Legibus Partitæ correctio iuris communis inducenda non est, quando ipsa expresse non sit. 29.6
 Lex quando considerat solum factum & animum facientis, non autem iuris effectum, etiam ex actu nullo incidit in pœnam: secus si considerat iuris effectum. 30.22. & 35
 Lex cum non distinguit, nec nos distinguere debemus. 30.33
 Legis dispositio deficit, deficientibus mente & verbis ipsius legis. 30.46
 Lex tollens consuetudinem, an præteritam tantum, vel etiam futuram intelligatur sustulisse. q. 3. per totam.
 Resoluitur vtramque videri sublatam, etiam si sit immemorialis consuetudo. n.4
 Legibus ordinamentorum ac pragmaticarum per consuetudinem futuram non censetur derogatum. 31.4
 Præterquam in casu, l. 15. tit. 1. lib. 4. Nou. Coll. Reg. ibid. n.6. de quo agitur. n.3. & 9
 Leges priores consuetudine futura abrogantur. 31.14
 Lex generaliter disponens, minores nec alias personas priuilegiatas comprehendit, nisi de ipsis specialiter loquatur. 32.4
 Lex generaliter loquens generaliter debet intelligi. 34.4
 Lex vel statutum præcipiens, vt contumax non audiatur, nisi resectis expensis, procedit etiam in minoribus. 34.15
 Lex quoties dicit aliquid faciendum, ab inde debet fieri, nec est supplementum à die notitiæ. 37.3
 Competit tamen tunc restitutio, & rebus publicis concedebatur aduersus præscriptionem 30. annorum intra quadriennium. ibid.4.
 Legis casus vbi est, non est amplius de eo disputandum. 14.105
 Leges & historiæ Hispaniæ minime vassallos requirunt ad probationem & essentiam solarij de notorios hijosdalgo. 16.70
 Lex Regia consuetudinis est filia & alumna, quia prior est consuetudo. ibid. n.79
 Leges de Vizcaya decedentes, omnes Vizcaginos esse fidalgos, quomodo intelligenda. q. 17. n.78
 Lex ita regulatur à sua ratione, sicut corpus humanum ab ipsa anima: ratio enim se habet ad legem sicut anima ad corpus: & sicut dicitur corpus ex dispositione animæ, ita lex ex dispositione rationis. 17.83
 Lex dicitur omne, quod in ratione consistit. 17.99
 Lex potest conferre & declarare nobilitatem in proprietate. 17.131
 Las leyes de Vizcaya, que disponen, que todos los Vizcaynos son hidalgos, se han de entender, y entenden no solo en Vizcaya, sino tambien en todos estos Reynos. 17.138
 Lex scripta semper loquitur, & est in viridi obseruantia. 17.147
 Legum fori de Vizcaya, de validitate aut obseruantia addubitari non potest, cum fuerint confirmatæ à Principe habente potestatem eas instituendi & confirmandi, &c. 17.152
 Lex vel statutum, quando se fundat in aliqua qualitate, debet ante omnia de illa constare. 34
 V 1 Lex

Index Rerum,

Lex vel alia quolibet dispositio fundans se duplici ratione, etiam si altera cesset, sustinetur. *ibid.* 9
 L. 3. tit. 1. part. 4. litera & intellectus. 16. 118
 L. 17. tit. 9. part. 6. litera & intellectus. *ibid.* 119
 L. 3. tit. 5. lib. 6. Nouæ Collect. Reg. ratio. *ibid.* 122
 La. 1. 16. tit. 1. del fuero de Vizcaya, no es ley, sino una simple peticion. 17. 9. Contrarium probatur late. *ibid.* n. 39. cum seqq.
 La. 1. 3. tit. 16. del fuero de Vizcaya, no haze hidalgos los Vizcaynos: sino de exempcion a los que fueren hidalgos (y assi pronando su nobleza) para que ciertos bienes suyos no puedan ser executados, ni valga la renunciacion de su hidalguia. 17. 10
 L. 16. tit. 1. del fuero de Vizcaya, litera. 17. 38
 L. 16. tit. 1. del fuero de Vizcaya, est lex, & hoc late probatur. *ibid.* 39
 L. 16. tit. 1. del fuero de vizcaya, refert vsum, forum & priuilegium illius domini, iuxta quod omnes Vizcagini originarij immemorales (hoc probato) sunt nobiles vbique, & hoc confirmatur a nostris Regib. *ibid.* 51
 La. 1. 13. tit. 1. del fuero de Vizcaya, confirmada por los Reyes de Castilla, dispone expresamente, que todos los Vizcaynos son hombres hijosdalgo y de limpia sangre: y que tienen prouision Real, para que los nueuamente conuertidos de Indios, y Moros, ni sus descendientes no puedan biuir ni morar en Vizcayns. 17. n. 55
 Lo mismo dispone, la 1. 9. tit. 9. y la 1. 3. tit. 16. del mismo fuero. *ibid.*
 L. 3. tit. 16. del fuero de Vizcaya, intellectus a Ioan. Garcia assignatus improbat. *ibid.* 56
 L. 8. tit. 11. lib. 2. Nou. Collect. Reg. formam probandi nobilitatem in Hispania præfigens, loquitur & procedit in illis locis, in quibus actus distinctiui positui, de quibus ipsa loquitur, inueniuntur: scilicet ubi nulli existunt. 17. 187. cum seqq.
 L. vltim. tit. 11. part. 1. intellectus 5. 8. & 7. 36
 L. 3. tit. 17. part. 7. de Assisinis agens, declaratur. 7. 6. cum seqq.
 L. 2. tit. 23. lib. 8. Nouæ Collect. Reg. intellectus. 7. 57
 L. 6. tit. 2. lib. 1. Nouæ Collect. Reg. repugnancia cum l. 7. & 10. eiusdem tit. & libri, compositur cum Azunedo. n. 11
 Sed ex pluribus reicitur eius intellectus. vt n. seq. 8. 1
 L. 6. 7. & 10. tit. 2. lib. 1. Nouæ collect. Reg. verus & nouus intellectus. 8. 17. cum seq.
 L. 1. tit. de la eleccion de los Princes, y de lo que ganans. lib. 2. del fuero iuzgo de los Godos, adducitur. 13. 28. & n. 38
 Agitur de eius litera & intellectu, nec non, & n. 47. & n. 57. & 59. cum seqq.
 L. 2. tit. 15. part. 1. ex l. Gothorum antiquissima originem duxit. 13. 41
 L. 4. tit. 2. lib. 6. Nouæ Coll. Reg. rationes assignantur, ad alioque casus quam in ea contentos extendenda non est. 13. 102. & 103
 L. fin. tit. 1. part. 2. litera & de eius intellectu. 14. n. 93
 L. 9. tit. 11. lib. 2. Nouæ Collect. Reg. intellectus. *ibid.* n. 143
 L. 8. eiusd. tit. sine prag. Cordub. non tollit probationem nobilitatis noticie. por solar conocido: sed imo hæc est in nostra Hispania melior, præcipua & certior probatio nobilitatis, quam alia, & stante hac, alia non requiritur in proprietate nec in possessione, nec etiam aliquis actus distinctiuus positiuus, ubi ipsi existunt. 15. 17 & 16
 L. 9. tit. 11. lib. 2. Nouæ Coll. Reg. admittit probationem nobilitatis por solar conocido. *ibid.* 30
 L. 8. & 9. tit. 11. lib. 1. Nou. Collect. Reg. intellectus. *ibid.* n. 33. & seq.
 L. 8. tit. 11. lib. 2. Nouæ Collect. Reg. intellectus & mens vera assignatur. *ibid.* 45
 L. 2. tit. 15. part. 1. licet loquatur in regni successione, seruanda est etiam in successione ceterorum primogenitorum Hispaniæ. 16. 16. & q. 67 n. 35
 L. 9. tit. 11. lib. 2. Nou. Collect. Reg. declaratur. 16. n. 50
 L. 6. Taur. in sui secunda parte loquitur & procedit in rebus vere & proprie immobilibus. 38. 9
 L. 8. tit. 11. lib. 2. Nou. Collect. Reg. solum agit de occurrêdo in futurum technis, fraudibus, fauori, & impressioni eorum, qui per temporarios quosdam actus postiuos per fas & nefas falsam de facto sibi usurpant nobilitatem. 17. 197
 L. 8. prædicta si aliud voluisset, formam probandi nobilitatem in locis omnino liberis præfixisset. *ibid.* 198
 L. 8. prædicta non excludit illam iuris communis probationem, quæ recepta est pro circumstantiis loci & personarum, ubi nulli actus distinctiui & extrinseci inueniuntur. 17. 211
 L. 8. tit. 15. lib. 4. nou. Coll. Reg. intellectus assignatus per Ioannem Garciam, an possit procedere & quomodo sustineri valeat. 19. 38
 L. 17. tit. 11. lib. 2. nou. Collect. Reg. prohibens in causa nobilitatis, facta testium publicatione recipi testes super eisdem articulis vel prioribus contrariis, an corrigat in eadem specie. 1. 39. tit. 16. part. 3. q. 20. per totam, pars negatiua eligitur. n. 5. vbi de concordia hatum legum agitur.
 L. 8. tit. 1. lib. 7. Nou. Coll. Reg. intellectus. 23. 7
 L. 14. tit. 6. lib. 3. Nouæ Collect. Reg. intellectus. 23. 15. & 16
 L. 5. tit. 1. lib. 4. Nouæ Coll. intellectus. 26. 7
 L. 27. tit. 18. part. 3. intellectus. 28. 6. & n. 9. cum seqq. & n. 19. vbi agitur de l. 2. & 28. eiusdem tituli.
 L. 6. tit. 1. lib. 4. Nouæ Collect. Reg. intellectus. 28. 23. & 22
 L. 10. tit. 1. lib. 4. nou. Collect. Reg. verba illa: *Sobre deudas, o cosas profanas, &c.* ad secundam prohibitionem referenda sunt. 29. 10. & 13
 L. 10. tit. 1. lib. 4. nou. Coll. Reg. in illis verbis, *ni emplazar*, intellectus. 30. 13. & n. 14. & 15. *ibid.*
 L. 10. tit. 1. lib. 4. Nou. Coll. Reg. tantum puniunt ipsum merum factum citationis, non vero iuris effectum. 30. 21
 L. 15. tit. 1. lib. 4. Nouæ Collect. Reg. intellectus. 31. 6. 8. & 9
 L. 1. Taur. hodie l. 3. tit. 1. lib. 2. nouæ Collect. Reg. intellectus. 31. 13
 L. 3. tit. 8. & l. 5. tit. 9. l. 4. nou. Coll. Reg. concordia & intellectus. 33. 1. 4. & 5
 L. 1. tit. 6. lib. 4. Nouæ Collect. Reg. loquens in terminis probatorij concedendis à supremis iudicibus, obseruatur etiam in praxi ab inferioribus & ab Ecclesiasticis, à quibus si non conceduntur iidem termini, & appellatur & protestetur auxilium regale de la fuerza, declaratur vim fieri, si termini prædicti non concedantur. 33. 9. & 10
 L. 4. tit. 24. part. 3. ibi: *Pero esto se entiende, &c.* intellectus. 38. 3
 L. Sego

& Verborum.

L. Segouien. de secunda supplicatione admittenda loquens inducitur esse contra ius commune. 38. 6. & ideo eius forma obseruanda est ad vniuersum, ita vt neque tota vnè omitti debeat. *ib.* 7
 L. 9. tit. 11. lib. 2. nou. Collect. Reg. ratio finalis dum excipit nobilem notorium, an lite durante super ea nobilitate contribuat. 14. 123
 L. 20. tit. 13. part. 2. intelligitur. 11. 17
 Libertus vocans patronum in ius sine venia, non ideo amittit actionem suam. 30. 34
 Limitata dispositio limitatum producit effectum. 31. 7
 Lis vere dicitur cepta per contestationem: improprie vero per citationem. 38. 11
 Litem non contestans intra nouem dies non restituitur, etiam si eius procurator non sit solvendo. 32. 3
 Literæ T. in D. & C. in G. antiquissime & iudice commutantur cum aliquid vertitur de Latina lingua in nostram Hispan. 13. 7
 Locum tenens correctoris non potest ab ipso sine causa reuocari. 11. 8
 Longæuus vsus causarum potest allegari pro iure 16. 75
 Los verdaderos solares y hidalgos, han descendido de aquellos que quedaron con el Infante don Pelayo. 13. n. 25.
M
 Mala fidei possessor deducit expensas & meliorameta necessaria in re aliena facta. 8. 23
 Mandans committi delictum, videtur illud committere in loco vbi mandatam adimpletur. 2. 2
 Mandans homicidium committi, homicidio sequuto, tenetur de ipso homicidio propter mandatum, non autem ex mandato. 2. 3. vnde iudex loci delicti, non vero mandati debet eum punire, vt in n. 5. explosa distinct. Mar. Socin. de *ibid.* 4
 Mandans punitur eadem pena, qua puniendus est mandatus, reiecta distinctione, ac mandatus esset alias facturus, vel non, vt in n. 7. q. 2. 6
 Mandatarium esse alias facturum ex tribus colligitur, de quibus hic. 2. 8. quod si constat aliquem deliberalis occidere ex proprio odio aliterum, etiam si postea alius eundem mander occidere, eo occiso dicitur occidisse ex proprio odio, non autem ex mandato. *ibid.* 9
 Mandatarius si dicat se non occidisse hominem ex mandato sibi facto ab alio, sed quia occisus erat suus principalis & capitalis inimicus, est audiendus in excusationem mandantis: ex quo datur cautela in fauorem mandantis si resita se habeat. 2. 10. & 11
 Mandatum factum cum pacto de non reuocando, reuocari potest, & precatum etiam cum detrimento alterius, licet causa reuocandi non adesset, dummodo dolus absit, maximumque incommodum ex reuocatione non proueniat. 11. 24.
 Mandato reuocato & nullo ideo effectu sequuto, etiam in atrocioribus non est locus penæ arbitrarie, sed extra ordinem arbitrarie punietur. 7. 47
 Los mareros, la elada, el frio, alaben y bendigan al Senor, como se entiende. 14. 130
 Marquesados, Ducados, y Condados donde tuuieron origen y han venido a lo que agora son. 17. 154
 Matthæi 21. & Lucæ 19. & Ioan. 2. Domus mea, domus orationis, &c. intellectus. 5. 9
 Matthæi 22. ibi: Licet censum dare Cæsari, aut non: intellectus. 17. 162. cum seq.
 Materia probationis non est restringenda sed amplianda. 15. 26
 Medietas termini probatorij, quæ per viam restitutionis concedenda est minoribus, &c. quomodo intelligatur. 33. 7. & 8
 Melioratio in testamento facta, an traditione sequuta fiat irrevocabilis. 63. 1. cum seqq. distinguitur 3. & 4. diuersum constituitur inter meliorationem & maioratum in hac specie, &c. 5. ratio differentie assignatur.
 Minime sunt mutanda, quæ certam interpretationem habuerunt. 15. 72
 Minor an restitatur aduersus omisam probationem, quando in termino probatorio fecit aliquam probationem. 33. 1. & 2. & 2. *ibid.* 3. Hoc de iure Regio esse expeditum affirmatur.
 Minor potest diffinitive condemnari ratione styli, consuetudinis vel statuti. 34. 2
 Minor delinquens in absentia condemnatus, an post annum præsentatus admittatur ad probandam innocentiam suam per restitutionem in integrum ad bona recuperanda. *ibid.* 3. cum sequent. eligitur opinio affirmatiua. 7. & probatur. num. seqq.
 Minor in delictis non restituitur, nisi ad moderandam penam. *ibid.* 5
 Minor intra 29. ætatis suæ annum potest restitui aduersus lesionem sibi causatam durante minore ætate. *ibid.* 6
 Minor aduersus quem fuit facta missio in bonis propter contumaciam ex primo decreto post annum restituitur. *ibid.* 8
 Minor non restituitur post annum se præsentans, si delictum sit vere ac legitime testibus probatum nisi in hac specie aliqua legitima defensio ei competierit, vt hic. 34. 10
 Minor delinquens post annum se præsentans, an per in integrum restitutionem liberetur à restitutione expensarum. *ibid.* 11. cum seqq.
 Minor contumax non reiectis expensis repellitur à iudicio. *ibid.* 13. & quomodo hoc intelligatur. n. 16.
 Minor contumax, si fuerit infirmata, vel alio iusto impedimento detentus, ne intra annum se præsentet, ob id restitendus erit aduersus adnotationem bonorum ex clausula generali prætoris, *Si qua mihi iusta causa, &c.* *ibid.* 17
 Minori competenti restituito in integrum aduersus lapsum sexaginta dierum ad dicendum de nullitate contra sententiam concessorum. 37. 16
 Minor, qui ob non responsum positionib. habeat pro confessio, an restitatur. 32. per totam eligitur opinio affirmatiua. 5. secus in muliere & in rustico. vt in 10
 Minor & Ecclesia restituitur contra suam non veram nec notoriam contumaciam in non comparando & aduersus dolum præsumptum de præterito ad eam. 32. 6
 Minor restituitur aduersus lapsum termini. *ibid.* 7
 Minor restituitur aduersus suam præsumptam contumaciam & sicam confessionem: scilicet aduersus veram. *ibid.* 14
 Minor an restituitur in integrum aduersus probationem omisam in termino quinquaginta dierum à l. 9. & 10. tit. 7. lib. 5. nouæ collect. Reg. *ibid.* 16.
 Minor aut pupillus non debet locupletari cum aliena iactura. 8. 21
 V 3 Monasteria